
ERFGOEDCONVENANT 2009 - 2014
STAD MECHELEN

Beleidsplan

Inhoudstafel

1. Inleiding	p. 03
1.1 Beleidsplanningsproces	p. 03
1.2 Eén geïntegreerd beleidsplan	p. 04
1.3 Afstemming op andere beleidsplannen	p. 06
2. Omgevingsanalyse	p. 07
2.1 De 'ruime' omgeving	p. 07
2.2 De stakeholders	p. 16
2.3 Het stedelijk erfgoedbeleid	p. 25
3. Missie en visie	p. 44
3.1 Missie	p. 44
3.2 Visie	p. 44
4. Doelstellingen - gewenste effecten – indicatoren - instrumenten	p. 46
5. Meerjarenplanning	p. 54
6. Financieel overzicht	p. 62

Bijlage 1: Correlatietabel met conclusies uit de SWOT-analyse

Bijlage 2: Cultuurbeleidsplan 2008-2013, onderdeel *Sytuatieanalyse van het cultuurleven*

Bijlage 3: Cultuurbeleidsplan 2008-2013, onderdeel *Vijf pijlers* (doelstellingen)

1. Inleiding

1.1 BELEIDSPANNINGSPROCES

Dit beleidsplan is, zoals door de administratie van de Afdeling Kunsten en Erfgoed van de Vlaamse Overheid werd aangeraden, zoveel mogelijk geschreven in de geest van het (ontwerp van het) nieuwe erfgoeddecreet. Het heeft bijgevolg betrekking op de drie componenten die in het nieuwe decreet tot het domein van het erfgoedconvenant horen:

- het ondersteunen van de lokale cultureel-erfgoedactoren door het verstrekken van logistieke, financiële en personele middelen
- het versterken van het cultureel-erfgoedveld door structureel en projectmatig werken aan de uitwisseling van kennis en expertise
- de uitbouw van een forum voor geïntegreerde erfgoedpraktijk.

Aangezien de uitvoering van dit convenant in de praktijk wordt gecoördineerd door de Erfgoedcel en de coördinator van het Erfgoedcentrum Lamot (verder 'de coördinatoren' genoemd), doorliepen beide partners ook dit beleidsplanningproces volledig samen. (Zie hierover ook 1.2 Eén geïntegreerd beleidsplan.) Belangrijke theoretische richtsnoeren hierbij waren *Van missie tot strategie. Een handleiding voor beleidsontwikkeling in het sociaal-cultureel werk* van Kwasimodo en het onuitgegeven *Draaiboek beleidsplanning voor erfgoedconvenants* van Culturele Biografie Vlaanderen. Interessant was ook het feit dat er een aanzet werd gegeven voor onderlinge afstemming tussen de beleidsplannen van de verschillende erfgoedconvenants. Het instrument hiertoe was het intranet van de erfgoedcellenwebsite.

Vanaf de maand juni was het beleidsplan steevast een hoofdpunt op de agenda van het wekelijks intern overleg van de coördinatoren. Met het oog op het verruimde erfgoedconvenant en de belangrijke rol van het Erfgoedcentrum Lamot hierin, werd er voor geopteerd om het beleidsplanningproces opnieuw van A tot Z te doorlopen. Dit beleidsplan is nu geschreven vanuit het oogpunt van de stad Mechelen en niet meer, zoals voor de periode 2004-2008, vanuit één dienst. Dat heeft vooral de inhoud van de missie beïnvloed maar ook de formulering van de doelstellingen. In de doelstellingen worden gerichter keuzes gemaakt in functie van de complementariteit met andere organisaties en in functie van een duidelijke identiteit voor het Erfgoedcentrum. Tenslotte is ook veel aandacht besteed aan de meerjarenplanning met de bedoeling de beschikbare mensen en middelen zo efficiënt mogelijk in te kunnen zetten.

De coördinatoren konden voor de verschillende stappen van het beleidsplanningproces beroep doen op inhoudelijke ondersteuning van een planningsteam, dat drie maal vergaderde en verder feedback gaf via mail. Dit planningsteam bestond uit de leden van de stuurgroep, aangevuld met enkele andere deskundigen:

- Erfgoedcel: Sigrid Bosmans, Annelies Lieten, Kim Van Belleghem en Tina Vanhoye
- Nico Wouters, coördinator Erfgoedcentrum / afdelingshoofd erfgoedontwikkeling
- Heidi De Nijn, departementshoofd Culturele Zaken en voormalig hoofdconservator Stedelijke Musea
- Michel Price, cultuurbeleidscoördinator
- Willy Van de Vijver, wnd. hoofdarchivaris stadsarchief Mechelen
- Jan Struyf, bouwhistoricus dienst Monumentenzorg
- Guy Claes, directeur Dierenpark Planckendael
- Piet Convents (voorm. Canon Cultuurcel)
- Robby Govaerts, cultuurbeleidscoördinator Putte
- Marc Jacobs, directeur Vlaams Centrum voor Volkscultuur
- Marc Rubben, Katholieke Hogeschool Mechelen en verenigingen RIM en Mechelenbinnenstebuiten
- Ria Van Asch, coördinator Vormingplus regio Mechelen
- Luc Mishalle, art. directeur De Krijtkring
- Frank Nobels, schepen van cultuur, toerisme en kunstonderwijs te Mechelen

- Karel Geys, schepen van monumentenzorg te Mechelen
- Guido Van den Bogaert, schepen van Cultuur te Lier

Voor de omgevingsanalyse vertrokken de coördinatoren van de gegevens van het gemeentelijk cultuurbeleidsplan, dat bovendien op zijn beurt voor een deel werd gespijsd door de omgevingsanalyse van voorliggend beleidsplan. Deze gegevens werden verder aangevuld op basis van literatuur (o.a. trendnota's Cultuur Lokaal, Mores, ...) en websites (Lokale Statistieken, VVSG, ...) en op basis van een ruime bevraging van de erfgoedsector. Deze bevraging gebeurde via persoonlijke gesprekken met de meeste erfgoedinstellingen en verenigingen, op basis van een uitgebreide vragenlijst naar het model van de Leuvense erfgoedcel. Bedoeling hiervan was om een beter zicht te krijgen op de organisatie en werking van de diverse medespelers uit de sector, op hun sterke kanten en hun noden en vooral ook op hun verwachtingen aangaande het convenant. Ook met andere belangrijke partners, zoals de diensten Diversiteit en Gemeenschapsvorming, vonden gesprekken plaats. Deze fase leverde belangrijke gegevens op voor de SWOT-analyse, waarop vervolgens de strategische en operationele doelstellingen werden afgestemd.

Ook uit het Imago- en publieksonderzoek over Mechelen door het MAS (Market Analysis en Synthesis), dat o.a. peilde naar de culturele interesse van zowel Mechelaars en bezoekers uit de regio als van dag- en verblijfstoeristen, en uit het rapport van de Stadsmonitor voor leefbare en duurzame steden kon basisinformatie voor de omgevings- en SWOT-analyse worden geput.

In de loop van het beleidsplanningsproces werd feedback gevraagd aan en teruggekoppeld naar verschillende instanties. Er vond overleg plaats met de afdeling Erfgoedontwikkeling (dienst Archeologie, Erfgoedcel, Erfgoedcentrum, Stadsarchief, Stedelijke Musea,) via de tweewekelijkse stafvergadering en met het ruimere departement Culturele Zaken via het diensthoofdenoverleg. Vanuit de Cultuurraad werd op 18 december 2007 een erfgoedwerkgroep afgevaardigd om het beleidsplan te bespreken. Deze werkgroep leverde in naam van de Cultuurraad een formeel positief advies waarmee in dit plan ook rekening werd gehouden. Ter voorbereiding van de officiële besprekingen in het college en de gemeenteraad werd het plan eveneens ter discussie voorgelegd aan de raadscommissie Cultuur.

Op respectievelijk 11 en 29 januari werd het beleidsplan goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad.

1.2 EÉN GEÏNTEGREERD BELEIDSPLAN

Voorliggend beleidsplan is, zoals hierboven reeds aangehaald, een gezamenlijk plan van de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum. Het neemt de geïntegreerde werking als uitgangspunt; zowel de structurele samenwerking tussen verschillende diensten als de projectmatige samenwerking. Deze integratie vormt het fundament voor de verdere uitbouw van Lamot als lokaal en regionaal forum voor geïntegreerde erfgoedpraktijk.

De afdeling Erfgoedontwikkeling binnen het departement Culturele Zaken van de stad Mechelen bestaat uit de diensten Archeologie, de Erfgoedcel, het Stadsarchief en de Stedelijke Musea Mechelen. Elk van deze vier diensten heeft een autonome werking, eigen (vaak wettelijk bepaalde) kerntaken en specifieke expertise. Anderzijds werken deze vier diensten nauw samen en overleggen ze regelmatig: in het kader van projecten of in de tweewekelijkse stafvergadering. Deze samenwerking is een ideale basis om een geïntegreerd stedelijk erfgoedbeleid uit te bouwen. Het Erfgoedcentrum Lamot is formeel geen 'stadsdienst'. Het is wel de vijfde, volwaardige component binnen de afdeling Erfgoedontwikkeling. Het samenvallen van de functies van coördinator van het Erfgoedcentrum en afdelingshoofd Erfgoedontwikkeling in dezelfde persoon, is de formele

bevestiging hiervan. Het Erfgoedcentrum speelt binnen de afdeling de rol van stimulator voor een efficiënte dienstoverschrijdende samenwerking, hetzij op het vlak van publiekswerking of door de rol van Lamot als overlegplatform. Dit vraagt een permanente dialoog en onderlinge afstemming, samenwerking en wederzijdse versterking en het gezamenlijk dragen van erfgoedprojecten vanuit de eigen specifieke werking. De vier stedelijke erfgoeddiensten zijn elk een unieke en dus onmisbare schakel in het stedelijke erfgoedbeleid.

De Erfgoedcel heeft van meet af aan een trekkersrol gespeeld bij de uitwerking van het concept en de invulling van het Erfgoedcentrum. Een geïntegreerd beleidsplan van de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum is daarom een logische stap. Enerzijds anticiperen we daarmee op het nieuwe erfgoeddecreet, waarin de werking van de erfgoedcellen en de fora voor geïntegreerde erfgoedpraktijk de belangrijkste componenten zijn van het uitgebreide convenant. Anderzijds is dit geïntegreerde plan de bevestiging van een bestaande realiteit. De kerntaken van de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum overlappen of zijn complementair. De Erfgoedcel stelde zich van meet af aan tot doel een integraal en geïntegreerd erfgoedbeleid te realiseren. Ook het Erfgoedcentrum Lamot brengt dit in praktijk. De Erfgoedcel neemt doorheen haar projecten ook verantwoordelijkheid op voor het culturele erfgoed in de stad en de regio. Via het Erfgoedcentrum Lamot kan dit nog meer structureel gebeuren. De strategische en operationele doelstellingen in dit beleidsplan zijn bijgevolg niet opgedeeld tussen Erfgoedcel en Erfgoedcentrum. Ieders expertise en eigenheid wordt in de praktijk zo efficiënt mogelijk ingezet.

Deze complementariteit geldt ook voor de lokale en regionale werking. Van bij het begin werden binnen het erfgoedconvenant van Mechelen verschillende regionale projecten uitgewerkt. In het erfgoedbeleidsplan 2009-2014 wil het Erfgoedcentrum Lamot zijn regionale rol verder uitbouwen. Hiervoor gaat Lamot in de toekomst meer structurele bovenlokale *partnerships* aan. De uitbouw van de forumfunctie wordt dus consequent regionaal opgevat.

Een andere dienst die sinds de opening van het Erfgoedcentrum een essentiële rol heeft gespeeld in de publiekswerking van Lamot, zijn de Stedelijke Musea Mechelen. Het nieuwe geïntegreerde erfgoedbeleidsplan en het beleidsplan van de Stedelijke Musea Mechelen voor 2009-2014, kwamen tot stand in nauw overleg. Er vond een sterke wederzijdse afstemming plaats, waardoor beide beleidsplannen als het ware in elkaar passen. Met name de Mechelse Museumas, waarvan het Erfgoedcentrum Lamot samen met de drie gebouwen van de Stedelijke Musea de kern vormt, is het fundament van deze convergentie. Het Erfgoedcentrum is de katalysator van de Museumas en reikt vanuit die functie in onderling overleg met de Stedelijke Musea de grote thema's voor projecten aan. De Stedelijke Musea Mechelen zetten vervolgens vanuit hun collecties, hun expertise en hun eigen werking tentoonstellingen en andere projecten op. Deze organische band met het Erfgoedcentrum als katalysator en tegelijk als onderdeel van de Museumas, maakt het mogelijk om tentoonstellingen in Lamot praktisch-organisatorisch en inhoudelijk-thematisch af te stemmen op de werking van de Stedelijke Musea en van de andere stedelijke erfgoeddiensten.

De dienst Archeologie en het Stadsarchief zijn wettelijk niet verplicht een beleidsplan te schrijven. Waar relevant worden er ook aspecten van hun werking opgenomen in dit geïntegreerde erfgoedbeleidsplan. Dit sluit aan bij een bestaande realiteit van hechte samenwerking en bij het traject dat momenteel wordt afgelegd om tot een nog sterker geïntegreerde werking te komen. Beide diensten bieden specifieke expertise en methodes, alsook inhoudelijke kennis die de globale projectwerking binnen het Erfgoedcentrum zal versterken.

Lamot is een thematische katalysator, een instrument voor publiekswerking en een overlegplatform. Als dusdanig is het ook een krachtig symbool voor het globale stedelijke erfgoedbeleid. In de toekomst maken we dan ook sterker gebruik van de merknaam 'Lamot' in termen van profilering, identiteitsbepaling en communicatie.

Lamot biedt als lokaal en regionaal forum voor geïntegreerde erfgoedpraktijk een grote kans om het globale draagvlak van het geïntegreerde beleid te verruimen en versterken. Zo kunnen we overkoepelende beleidspunten van de afdeling, zoals de verdere uitbouw van de Museumas, een geïntegreerd erfgoeddepot en/of een geïntegreerde erfgoedbibliotheek, ook beter ondersteunen.

1.3 AFSTEMMING OP ANDERE BELEIDSPANNEN

Een integraal en geïntegreerd erfgoedbeleid veronderstelt een afstemming met het beleid van de diverse andere erfgoedactoren en culturele partners. In eerste instantie werd daarom aansluiting gezocht bij het gemeentelijk cultuurbeleidsplan. Dit plan werd opgemaakt in samenwerking met het hele departement Culturele Zaken; het werd gevoed door alle betrokken diensten en geregeld afgetoetst tijdens het diensthoofdenoverleg. De coördinator erfgoedbeleid, de coördinator van het Erfgoedcentrum / afdelingshoofd en de hoofdconservator van de Stedelijke Musea namen ook deel aan het traject 'integrale cultuurbeleidsplanning' van Cultuur Lokaal, CBV en VCOB, waar behalve de cultuurbeleidscoördinator ook de directeur van het cultuurcentrum en de hoofdbibliothecaris van de openbare bibliotheek in participeerden. Anderzijds maakte de cultuurbeleidscoördinator deel uit van het planningsteam voor het beleidsplan van het erfgoedconvenant (zie 1.1 BELEIDSPANNINGSPROCES).

Het beleidsplan van de Stedelijke Musea en dit van het erfgoedconvenant sluiten nauw op elkaar aan. Het Erfgoedcentrum Lamot, dat de thematische kathalysator van de Museumas is, vormt als het ware het snijpunt tussen de beide plannen en werkingen. De coördinator van het Erfgoedcentrum en de coördinator erfgoedbeleid maakten deel uit van de werkgroep voor het beleidsplan van de Stedelijke Musea en ook via de stafvergadering was er permanent overleg.

Uiteraard gaat de afstemming met de werking en planning van de andere erfgoedactoren ruimer dan de afstemming op beleidsplannen, waarvan er slechts een beperkt aantal zijn. Het beleid binnen de afdeling Erfgoedontwikkeling wordt hoe langer hoe meer een echt geïntegreerd beleid. We gaan hier reeds dieper op in in 1.2 EÉN GEÏNTEGREERD BELEIDSPAN.

Tenslotte was er ook afstemming met het beleidsplan van het Speelgoedmuseum Mechelen. De coördinator erfgoedbeleid nam deel aan de externe commissie voor het beleidsplan van het Speelgoedmuseum en stelde gegevens ter beschikking voor de omgevingsanalyse.

2. Omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse in dit beleidsplan is vrij ruim opgevat. Bedoeling is immers dat deze analyse niet enkel rechtstreeks de SWOT-analyse en vervolgens de doelstellingen voedt. Ze tekent meer in het algemeen het kader uit voor de werking van de komende zes jaren. Bijgevolg worden niet alle elementen die op één of andere manier relevant zijn, vertaald in sterktes, zwakten, kansen of bedreigingen. Ze worden evenwel allemaal 'meegenomen' doorheen de werking. Dit beleidsplan fungeert op die manier als belangrijke informatiebron voor de eigen werking.

De elementen van de SWOT-analyse worden per hoofdstuk van de omgevingsanalyse opgelijst. Voor de correlatietabel met de conclusies uit de SWOT-analyse, verwijzen we naar bijlage 1.

2.1 DE 'RUIME' OMGEVING

2.1.1 Algemene trends

2.1.1.a Op maatschappelijk vlak

INDIVIDUALISERING

De westerse samenleving wordt gekenmerkt door een proces van individualisering. Dit is een langetermijnontwikkeling die inhoudt dat mensen autonomer omgaan met het culturele milieu als een geheel van waarden, normen en tradities. De keuzevrijheid i.v.m. de eigen biografie neemt toe. Keerzijde is dat ideologische en levensbeschouwelijke waarden plaats maken voor meer materiële waarden die erg onderhevig zijn aan mode en trends. Ook zingeving wordt meer en meer een louter private aangelegenheid.

Mensen zijn enerzijds autonomer en mondiger maar hebben anderzijds ook nood aan nieuwe netwerken. De familie, de buurt, de rang of stand lijken aan belang te verliezen ten voordele van (vrienden)groepen op basis van gemeenschappelijke interesse of belang. Dikwijls gaat het ook om tijdelijke netwerken. Dit heeft ook gevolgen voor het vrijwilligerswerk. Individualisering sluit sociaal engagement niet uit maar stelt wel voorwaarden. Het engagement van de vrijwilligers is selectief, voorwaardelijk en beperkt. Dit stelt verenigingen voor een hele uitdaging.

Individualisering zorgt ook voor een grotere verscheidenheid van culturen die de lokale samenleving extra kleuren. De culturele verscheidenheid groeit niet enkel door de aanwezigheid van etnisch-culturele groepen maar ook omdat mensen hun leven vorm geven in diverse leefstijlen en gedragspatronen.

STIJGENDE CONCURRENTIE OP DE VRIJETIJDSMARKT VERSUS BEPERKTE VRIJE TIJD

Vrije tijd en vrijetijdsbeleving veranderen o.i.v. bepaalde evoluties op de arbeidsmarkt. De grotere flexibiliteit die van de werkende bevolking wordt gevraagd, heeft gevolgen voor de organisatie van het sociale leven. De individuele arbeidstijd is globaal genomen verminderd maar de vrije tijd per gezin is zeker niet toegenomen. De grenzen tussen arbeidstijd, sociale tijd en vrije tijd vervagen. De vrije tijd wordt steeds meer een tijd waarin mensen op zoek gaan naar zichzelf en naar meerzijdigheid. Het aanbod op de vrijetijdsmarkt wordt ook steeds groter.

VRIJWILLIGERSWERK

Sommige vrijwilligers zijn al decennia lang actief, met als gevolg gewoontevorming en weigerachtig staan tegenover nieuwe informatie en evoluties. De begeleiding en de ondersteuning van vrijwilligers moet dan ook de nodige aandacht krijgen en vereist tijd en geld. Zoals iedereen stoten ook vrijwilligers vroeg of laat op de grenzen van hun competenties. In dat geval moeten zij weten op wie ze kunnen terugvallen.

De ondersteuning door professionals mag niet versmachtend werken voor de vrijwilliger. Teveel input doet de betrokkenheid van de vrijwilliger dalen. Het is soms beter om op de achtergrond ondersteuning te bieden.

Er is een rol weggelegd voor de gemeentebesturen om de individuele vrijwilliger, die niet direct aansluiting zoekt bij een vereniging maar toch zijn hobby wil beleven, te leiden tot een zinvolle inzet en netwerking.

LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN

Naast het traditionele formele leren stijgt de waardering voor niet-formeel (georganiseerde persoonsontplooiing) en informeel leren (geen specifiek educatief aanbod). Culturele competentie is een onderdeel van levensbreed leren. Ondanks het feit dat vrijwilligers minder lange engagementen opnemen, blijven verenigingen plaatsen waar leeransen gecreëerd worden. Dit soort van 'elders' verworven competenties (niet-gecertificeerd) hebben ook waarde op de arbeidsmarkt. Ook de bibliotheken spelen een belangrijke rol. Recent onderzoek van VCOB toont aan dat jonge dertigers massaal terugkeren naar de bibliotheek.

2.1.1.b. Op demografisch vlak

Mensen leven niet alleen langer, ook de kwaliteit van het leven van senioren gaat er op vooruit. Dit biedt nieuwe mogelijkheden op sociaal, cultureel en educatief vlak. Senioren willen een eigen zinvolle invulling geven aan hun leven en zowel individueel als in groep maatschappelijke erkenning vinden.

De samenleving wordt steeds multicultureler. Ongeveer 10% van de Vlamingen heeft een etnisch-cultureel diverse achtergrond. Er vestigen zich nog steeds veel nieuwkomers bij ons. Deze groepen zijn als werknemer, vrijwilliger, deelnemer of publiek ondervertegenwoordigd. Het culturele aanbod is voor hen bovendien vrij beperkt.

2.1.1.c. Op technologisch vlak

De trend van toenemende digitalisering zet zich nog verder door, ook op de vrijetijdsmarkt. De aanwezigheid van nieuwe, digitale media heeft een belangrijke impact op de samenleving. Ze kan de individualisering nog vergroten en/of zorgen voor nieuwe vormen van communicatie en gemeenschapsvorming. Bepaalde groepen binnen de samenleving beschikken (nog) niet over de kennis en de vaardigheden voor het gebruik van deze nieuwe media, met een steeds grotere informatiekloof tot gevolg. In de jongerencultuur is internet bijzonder sterk doorgedrongen. In de thuisomgeving, op school, in het sociale leven en in de vrijetijdsbesteding van jongeren speelt internet een centrale rol. Jongeren gebruiken internet voornamelijk als communicatietechnologie; de toepassingen die hen in staat stellen te communiceren met leeftijdgenoten blijken het meest populair. Daarnaast zoeken ze op internet vermaak, ontspanning en plezier. Tenslotte is internet voor jongeren de belangrijkste bron om informatie bijeen te sprokkelen voor persoonlijke interesses en voor schoolwerk.

2.1.1.d. Op cultureel vlak

De kans dat iemand participeert aan cultuur wordt in belangrijke mate bepaald door het thuismilieu en het opleidingsniveau.

Mensen met een uitgebreid sociaal vrijetijdsnetwerk nemen ook vaker deel aan culturele activiteiten.

Drempels voor cultuurparticipatie zijn:

- interesse en identificatiemogelijkheden
- kostprijs
- afstand en mobiliteit
- sociaal netwerk
- tijd, leeftijd en gezinssituatie
- informatie, communicatie en publiekswerking

Opvallend is ook dat steeds meer (jonge) hoogopgeleiden 'omnivoor' zijn; ze participeren aan heel verscheiden culturele activiteiten en maken geen onderscheid tussen hoog en laag, tussen elitaire en populaire cultuuruitingen. Het cultuuraanbod is voor hen een onderdeel van een breed vrijetijdsaanbod.

2.1.1.e Op vlak van cultureel erfgoed

BELANGSTELLING VOOR ERFGOED EN VERRUIMING VAN HET ERFGOEDBEGRIIP

Erfgoed heeft de potentie om brede groepen in de samenleving te bereiken (houvast in snel veranderende wereld), ook mensen die anders niet zo snel geboeid zijn door 'cultuur'. Erfgoed leeft en is een dankbare kapstok om culturele werking aan op te hangen.

De stelselmatige verruiming van het erfgoedbegrip (monumenten > kunsten > andere menselijke activiteitsdomeinen als werken, feesten, ... > immaterieel erfgoed, dikwijls geworteld in de volkscultuur) gaat parallel met een maatschappelijke emancipatiebeweging van bepaalde bevolkingsgroepen, zoals lager opgeleiden en gemeenschappen van vreemde origine.

HERKENBAARHEID TROEF

Het verhaal van het herkenbare verleden (de geschiedenis van de eigen gemeente, de eigen jeugdijaren, ...) spreekt brede groepen in de samenleving aan.

De interesse van de erfgoedparticipant gaat vooral uit naar de alledaagse historische cultuur. Hij kijkt terug op de eigen levensloop en wat dit betekent voor hemzelf. De focus is de laatste jaren verschoven van de periode rond 1900 naar de jaren '50 en '60 en die grens zal de komende jaren wellicht nog opschuiven. Het erfgoed van de deelgemeente geniet de grootste aandacht (weinig identificatie met de fusiegemeente). Onroerend erfgoed en roerend erfgoed in de musea genieten een grotere belangstelling dan immaterieel erfgoed.

PASSIEVE EN ACTIEVE PARTICIPATIE

Passief bezoek wordt over het algemeen verkozen boven actief engagement. Niettemin zijn heel wat jonge, hoger opgeleide gepensioneerden niet enkel (passief) erfgoedparticipant maar kiezen zij er ook voor om hun vrije tijd in erfgoedhobby's te investeren. Op dit terrein kunnen zij zich immers bewijzen: erfgoed heeft met eruditie te maken: hoe langer je ermee bezig bent, hoe meer expertise je opbouwt.

KLEMTONEN BINNEN ERFGOEDWERKING

De aandacht voor erfgoedwerking is de laatste jaren zichtbaar toegenomen (lokale besturen, culturele actoren, ...). De nadruk ligt daarbij vaak op ontsluiting en publiekswerking. De resultaten van activiteiten rond behoud en beheer zijn immers minder onmiddellijk zichtbaar. Ze zijn echter wel een noodzakelijke basisvoorwaarde.

Kansen

- De familie, de buurt, de rang of stand lijken aan belang te verliezen ten voordele van (vrienden)groepen op basis van gemeenschappelijke interesse of belang. Dikwijls gaat het ook om tijdelijke netwerken.
- Ook individuele geïnteresseerden die niet direct aansluiting zoeken bij een vereniging kunnen mits een juiste omkadering tot een zinvolle inzet en netwerking komen.
- Veel dynamische senioren zoeken een zinvolle invulling van hun vrije tijd op sociaal, cultureel en educatief vlak.
- De ontwikkeling van digitale media zit in een stroomversnelling en biedt nieuwe mogelijkheden, ook voor erfgoedwerking.
- Internet en digitale media spreken jongeren erg aan.
- Het verhaal van het herkenbare verleden spreekt brede groepen in de samenleving aan.

Bedreigingen

- Het feit dat mensen minder geneigd zijn om zich op lange termijn te engageren in een vereniging, bedreigt mogelijk de continuïteit in de verenigingen.
- Het feit dat vrijwilligers meer voorwaarden stellen voor hun inzet verplicht traditionele verenigingen hun werking te herzien.

- De grotere verscheidenheid aan culturen maakt het moeilijker om (erfgoed)thema's te vinden die voor een groot publiek herkenbaar zijn.
- Het steeds groeiende aanbod op de vrijetijdsmarkt, samen met het feit dat de hoeveelheid vrije tijd per gezin er niet op vooruit gaat, doet mensen selectiever worden in de keuze van hun vrijetijdsbesteding.
- Vrijwilligersorganisaties hebben enerzijds behoefte aan ondersteuning vanwege professionals maar de kans is reëel dat hun betrokkenheid daalt bij een te nadrukkelijke inmenging of wanneer de nadruk te zeer op professionalisering ligt.
- De toenemende digitalisering doet soms vergeten dat veel mensen (nog) geen toegang hebben tot de nieuwe media omdat ze er niet mee vertrouwd zijn.
- De gestegen aandacht voor erfgoed heeft vooral betrekking op ontsluiting en publiekswerking en minder op behoud en beheer.

2.1.2 De ruime stedelijke omgeving

Mechelen is de vijfde grootste centrumstad in Vlaanderen en ligt in het centrum van de Vlaamse Ruit. Ze is door Toerisme Vlaanderen uitgeroepen tot een van de vijf Vlaamse Kunststeden en combineert een rijk historisch patrimonium met een krachtige hedendaagse dynamiek. Cultuur is er één van de speerpunten van het stedelijk ontwikkelingsbeleid.

2.1.2.a Demografie

Op 1 januari 2007 telde Mechelen 78.883 inwoners. Na Antwerpen, Gent, Brugge en Leuven is Mechelen de vijfde grootste stad in Vlaanderen. Het aantal inwoners stijgt er sneller dan in de andere Vlaamse steden. Sinds het jaar 2000 is de bevolking toegenomen met 4,6%. De stadsvlucht van jonge gezinnen met kinderen komt geleidelijk tot stilstand; de instroom van de leeftijdsgroepen 18-24 jaar en 25-29 jaar brengt verjonging. Op 1 januari 2006 was 17,7% van de bevolking jonger dan 15 jaar, 5,9% was tussen 15 en 19 jaar, 13,2% was tussen 20 en 29 jaar, 28,7% was tussen 30 en 49 jaar, 25,5% was tussen 50 en 74 jaar en 9% was ouder dan 74 jaar.

De tevredenheid van de Mechelaars over hun stad neemt toe en leeft sterker bij de jongeren dan bij de ouderen.

Het percentage vreemdelingen op de totale bevolking bedroeg eind 2006 7,49%, wat neerkomt op 5.909 personen (Het reële aantal mensen van een andere origine ligt hoger want naturalisaties blijven hier buiten beschouwing). Bijna 45% hiervan heeft de Marokkaanse nationaliteit. De tweede best vertegenwoordigde bevolkingsgroep zijn de Nederlanders met 13%.

Mechelen is ingedeeld in 12 wijken en dorpen. De dorpen zijn de omliggende gemeenten die sinds de fusie bij Mechelen zijn gevoegd. In elk deelgebied is er een dorps- of wijkhuis met een wijkmanager die ressorteert onder de stedelijke dienst Wijk- en dorpszaken. Een dorps- of wijkraad bestaande uit vertegenwoordigers van de inwoners bepaalt mee de prioritaire agendapunten voor het gebied.

De inwoners zijn ongelijk over de dorpen en de wijken verdeeld. In de binnenstad en in de wijken rondom het stadscentrum (inclusief de stationswijk) wonen meer dan 60.000 inwoners (ongeveer 80 % van de bevolking). De dorpen Muizen, Hombeek, Heffen, Leest en Walem tellen samen een kleine 15.000 inwoners.

Eind juni 2006 was de spreiding als volgt:

Wijk / dorp	Juni 2006
1. Arsenal	2.481
2. Battel	2.907
3. Centrum	18.174

4. Mechelen-Noord	13.508
5. Mechelen-Zuid	9.606
6. Nekkerspoel	6.856
7. Tervuursestenweg	6.889
8. Heffen	1.977
9. Hombeek	3.605
10. Leest	2.383
11. Muizen	5.253
12. Walem	1.742

2.1.2.b Geografische uitstraling

De stad Mechelen heeft een centrale ligging binnen het arrondissement. Het arrondissement Mechelen strekt zich vooral in de breedte uit, waardoor de stad Mechelen geografisch directer verbonden is met een aantal gemeenten uit het arrondissement Antwerpen en de provincie Vlaams Brabant dan met de gemeenten aan de oostelijke of westelijke grenzen van het arrondissement. Niettemin strekt het uitstralingsgebied van de stad Mechelen zich eerder uit in oostwestelijke richting dan in noordzuidelijke. In het imago- en publieksonderzoek dat de stad Mechelen in 2006 liet uitvoeren door MAS (Market Analysis en Synthesis) gebruikt men het begrip 'bovenlokale recreanten' voor personen uit de onmiddellijke omgeving die in Mechelen komen wandelen, winkelen, fietsen, aan een culturele activiteit deelnemen, een attractie bezoeken, ... Deze bovenlokale recreanten komen uit de volgende gemeenten: Berlaar, Bonheiden, Boortmeerbeek, Bornem, Duffel, Haacht, Heist-op-den-Berg, Kapelle-op-den-Bos, Keerbergen, Lier, Londerzeel, Nijlen, Putte, Puurs, Rumst, St.-Amands, St.-Katelijne-Waver, Willebroek en Zemst.

2.1.2.c Economie

Mechelen kent op economisch vlak een duidelijke positieve evolutie. In de periode 2003-2005 nam het aantal nieuwe ondernemingen in het arrondissement Mechelen sterker toe dan in de rest van Vlaanderen. Met een gemiddelde jaarlijkse reële groei van 4,02 procent was het arrondissement in de periode 1995-2004 dé Vlaamse groeipool bij uitstek. Ook het bruto binnenlands product (BBP) van het arrondissement Mechelen steeg in diezelfde periode veel sterker dan het gemiddelde Vlaamse niveau.

2.1.2.d Onderwijs

Mechelen is een onderwijsstad. Ze telt ongeveer 38.150 scholieren en studenten: 8.800 in het basisonderwijs, 9.400 in het secundair onderwijs, 4.600 in het hoger onderwijs, 6.500 in het volwassenenonderwijs, 3.500 in het kunstonderwijs en 5.350 in de middenstandsopleidingen. Ze telt 38 basisscholen, 16 secundaire scholen en 3 hogescholen. De dienst Onderwijsondersteuning Mechelen organiseert de communicatie en het overleg tussen de verschillende onderwijsnetten, oefent een regiefunctie uit bij netoverschrijdende projecten, neemt taalondersteunende initiatieven, enz. De leerlingen in het basisonderwijs en het secundair onderwijs zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Mechelen zelf. Het hoger onderwijs van Mechelen trekt studenten uit een veel ruimere regio aan. Voor de Katholieke Hogeschool is 53% van de studenten afkomstig uit de provincie Antwerpen en 35% uit Vlaams-Brabant.

Binnen de populatie van het basisonderwijs loopt het aandeel kinderen van allochtone afkomst in de kernstad op van 25% (Mechelen-Zuid) tot 48,5% (Mechelen-centrum). In de omliggende, landelijke gemeentes schommelt dat aandeel tussen 2,6% (Heffen) en 11,2% (Muizen).

2.1.2.e Jeugdwerking

Mechelen telt 24 jeugdbewegingen (lichte daling de laatste jaren) met een vrij goede spreiding over het ganse grondgebied: in elk(e) wijk/dorp zijn 1 of meerdere

jeugdbewegingen actief, behalve in de deelgemeente Walem. In totaal zijn 2.340 jongeren lid van een jeugdbeweging.

Mechelen beschikt ook over 4 jeugdhuisen die in totaal ca. 400 leden bereiken. Ontmoeting en recreatie staan er centraal, er wordt aandacht besteed aan vorming, informatie en participatie.

De Vzw Mooj, de Vzw ROJM (vroegere Rzoezie) en de Stedelijke preventiedienst coördineren elk een aantal werkingen naar kansarme jongeren toe.

Drie verenigingen zijn actief in jeugdwerk voor creatieve ontplooiing. Verder zijn er een elftal specifieke jeugdverenigingen van diverse aard (zuilgebonden, Rode Kruis, milieu, gehandicapten, ...). De vereniging Melemo heeft specifiek als doel de culturele belangstelling van jongeren en kinderen zo ruim mogelijk te ontwikkelen.

Specifiek voor (en met inspraak van) kinderen is er Mechelen Kinderstad. Mechelen Kinderstad is een uniek samenwerkingsverband, gecoördineerd door de Stad Mechelen, tussen meer dan 40 kindgerichte stedelijke en niet-stedelijke diensten en organisaties in Mechelen. Al deze partners bundelen hun krachten om samen Mechelen steeds verder als kindvriendelijke stad uit te bouwen. Ze werken een veelzijdig aanbod uit van kinderactiviteiten en -evenementen en meerdere duurzame initiatieven.

2.1.2.f Verenigingsleven

In de Vlaamse centrumsteden is ongeveer de helft van de bevolking lid van een vereniging; in 2006 was dat in Mechelen 50,5% van de inwoners. De meeste steden kenden een daling van de participatie aan het verenigingsleven, zo ook Mechelen. Het percentage leden van erfgoedverenigingen¹ ligt bovendien lager dan het percentage leden van amateurkunstenverenigingen en van socio-culturele verenigingen.

2.1.2.g Cultuur en toerisme

Voor dit onderdeel verwijzen we naar de omgevingsanalyse van het Cultuurbeleidsplan 2008-2013, meer bepaald naar het onderdeel *Sytuatieanalyse van het cultuurleven*. (zie bijlage 2)

Kansen

- De leeftijdsgroep –15 jaar, die vaak nog activiteiten in gezinsverband doet, maakt ongeveer 18% van de bevolking uit. Gezinnen met kinderen zijn een relatief makkelijk bereikbare doelgroep voor erfgoed.
- De grote aanwezigheid van medioren en actieve senioren (samen een kwart van de bevolking) biedt een relatief makkelijk bereikbare doelgroep voor erfgoedprojecten en vrijwilligerswerk.
- Mechelen is een multiculturele stad.
- De scholen en de diverse vormen van jeugdwerk in Mechelen zijn potentiële kanalen om de jongeren te bereiken.
- Gezien het grote percentage leerlingen van allochtone afkomst zijn de Mechelse scholen een potentieel kanaal om cultureel diverse groepen te bereiken.
- Het netwerk van wijk- en dorpshuizen is een potentieel platform voor erfgoedwerking die dicht bij de leefwereld van de Mechelaars staat.
- Ruime expertise en samenwerking bij partners Mechelen Kinderstad.
- Mechelen trekt als centrumstad bezoekers aan vanuit een brede regio die de grenzen van het arrondissement overstijgt.

¹ Onder 'vereniging' verstaan we een organisatie waarvan de leden trachten een gemeenschappelijk belangeloos doel te bereiken, zonder dat iemand persoonlijk door de realisatie van dat doel geld verdient. Erfgoedverenigingen zijn o.a. actief op het vlak van (lokale) geschiedenis en archeologie, heemkunde, industriële archeologie, familiekunde (genealogie), volkskunde of erfgoed in de breedste zin van het woord. Ook dialectverenigingen, gidsenkringen, 'vrienden van' een erfgoedinstelling of verenigingen die activiteiten organiseren rond vlkscultuur (ambachten, carnaval, historische stoeten, kalenderfeesten, streekgastronomie, volkssporten, ...) vallen onder deze dfinitie. Deze verenigingen zetten zich op vrijwillige basis in voor het cultureel erfgoed van hun gemeente of regio via activiteiten als het uitgeven van een tijdschrift, het organiseren van lezingen en wandelingen, het beheren van een lokaal museum of documentatiecentrum, ...

- Zowel binnen de professionele cultuursector als bij de verenigingen zijn er heel wat organisaties met gespecialiseerde expertise. Zij zijn interessante potentiële partners om erfgoedprojecten ruimer open te trekken.
- Er is een ruim en gediversifieerd aanbod van culturele activiteiten en de participatie hieraan zit in stijgende lijn.
- Binnen de stad werden reeds verschillende initiatieven opgezet om de kansen op cultuurparticipatie te vergroten en om gemeenschapsvorming te bevorderen.
- In (het bestuur van) de vernieuwde cultuurraad zijn een aantal gemotiveerde en deskundige mensen uit de lokale en Vlaamse erfgoedsector opgenomen.
- De grootschalige culturele evenementen die de stad om de drie jaar organiseert vergroten de uitstraling van Mechelen op nationaal en internationaal vlak.
- Mechelen kent een steigend aantal bezoekers uit binnen- en buitenland.

Bedreigingen

- De groep jongeren en jongvolwassenen, die over het algemeen een moeilijk bereikbare doelgroep zijn voor erfgoed, maken samen ongeveer 19% van de bevolking uit. Eigenlijk is deze groep zelfs groter gezien het grote percentage studenten van buiten Mechelen die in de stad hoger onderwijs volgen.
- Dalend percentage van de bevolking dat lid is van een vereniging.
- De interesse van de bovenlokale recreanten en dagtoeristen blijkt eerder andere cultuursectoren dan erfgoed te betreffen.
- Door de dynamiek binnen de Mechelse cultuursector zijn er op verschillende vlakken investeringen nodig terwijl de te verdelen middelen beperkt zijn.

2.1.3 Beleidskader

2.1.3.a Op Vlaams niveau

Het **nieuwe Erfgoeddecreet** maakt n.a.v. het kerntakendebat duidelijke keuzes w.b. de verantwoordelijkheden die de Vlaamse Gemeenschap opneemt en de verantwoordelijkheden die bij de provincie- en gemeentebesturen liggen.

- Aan collectiebeherende instellingen kan een kwaliteitslabel en een indeling worden toegekend maar dit leidt niet noodzakelijk tot subsidiëring. Voor instellingen ingedeeld bij het regionale niveau of het basisniveau is dit de verantwoordelijkheid van de provinciale of gemeentelijke overheid. Voor musea ingedeeld bij het basisniveau die een subsidie ontvingen op basis van het oude Erfgoeddecreet wordt dit bedrag in een overgangsfase toegevoegd aan de middelen van het erfgoedconvenant. Hetzelfde geldt voor de subsidies voor lokale periodieke erfgoedpublicaties.
- Een nieuw onderdeel voor de erfgoedconvenants, waarvoor extra middelen worden toegekend, zijn de fora voor geïntegreerde erfgoedpraktijk. Voor de beleidsperiode 2009 – 2014 worden deze middelen enkel toegekend aan Antwerpen, Brugge, Gent en de VGC.
- De middelen voor de erfgoedconvenants worden opgedeeld in een basissubsidie en een variabele subsidie. De basissubsidie voor Mechelen bedraagt 200.000 euro. De variabele subsidie is afhankelijk van het beleidplan.
- Het Actieplan interculturaliseren plaatst diversiteit en interculturaliteit hoog op de culturele agenda. Ook de beleidsplannen van de erfgoedconvenants zullen worden getoetst op de mate waarin ze culturele diversiteit concretiseren op vlak van programmering, participatie en personeelsbeheer.
- Een nieuw element is de subsidiëring van een regionale depotwerking voor cultureel erfgoed. Er kunnen werkingstoelagen worden toegekend aan de provincies voor een regionale depotwerking die tegemoet komt aan de noden van de lokale besturen, de erfgoedorganisaties en het erfgoed dat aanwezig is op hun grondgebied.

- Regionale erfgoedspelers kunnen projectsubsidies aanvragen bij de Vlaamse overheid maar enkel voor projecten met een landelijke dimensie (voorbeeldprojecten).

Decreet Lokaal Cultuurbeleid

Op 13 juli 2007 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid. Gemeenten die een cultuurbeleidsplan hebben ingediend kunnen nog steeds aanspraak maken op een subsidie ter uitvoering van het plan (forfaitair bedrag + 1 eurosubsidie per inwoner). De besteding van de 1 eurosubsidie wordt geheroriënteerd naar gemeenschapsvorming.

Op 21 september 2007 keurde de Vlaamse regering het ontwerp **Participatiedecreet** goed. Naast een algemene ondersteuning voor de participatie (breed publiek), besteedt het bijzondere aandacht aan kansengroepen, o.a. personen in armoede, gedetineerden, gezinnen met kinderen, personen met een handicap en etnisch-cultureel diverse groepen. Het geeft ook ruimte aan de ondersteuning van grootschalige participatie-evenementen en lanceert het concept van de Vlaamse cultuur- en sportstad.

Het participatiedecreet is aanvullend aan de bestaande sectorale regelgeving (jeugd, cultuur, sport). Het wil de aandacht voor participatie, die daarin al sterk leeft, nog versterken. Daarom staat ook een sectoroverschrijdende aanpak centraal, zodat er nieuwe projecten en samenwerking ontstaan.

2.1.3.b Provinciaal niveau

De Provincie Antwerpen voert een ondersteuningsbeleid op diverse vlakken van erfgoedzorg.

- De provinciale archeologen verlenen advies en verstrekken informatie inzake archeologische erfgoedzorg in de provincie.
- De museumconsulent begeleidt, ondersteunt en adviseert zowel erkende als niet-erkende musea.
- Lokale erfgoedhouders kunnen bij de Provincie terecht voor advies, begeleiding en ondersteuning op vlak van behoud en beheer, opleiding en vorming voor medewerkers/vrijwilligers, samenwerking tussen erfgoedhouders onderling en met externen, contactgegevens van externe experts en de diverse kanalen van subsidiëring.

Sinds 2006 voorziet de provincie Antwerpen een subsidie van 250.000 euro voor de werking en ondersteuning van het Erfgoedcentrum Lamot. De projecten die samen met de provincie worden ontwikkeld, moeten in eerste instantie betrekking hebben op archeologie, architectuur, beeldcultuur en de provinciale kunstcollectie.

2.1.3.c Gemeentelijk niveau

In het coalitieakkoord 2007 – 2012 van het Mechelse stadsbestuur komen een aantal tendensen naar voren betreffende het cultuurbeleid van de stad die een impact hebben op het erfgoedbeleid. Zo wordt het belang onderstreept van een open regionale communicatie (met o.a. een cultuurmagazine "zone 015" en een "e-zine") als conditio sine qua non voor cultuurparticipatie. De cultuurraad wordt opgewaardeerd en de subsidieregeling voor het niet-professionele verenigingsleven wordt gekoppeld aan een set van objectieve criteria. Er is ook bijzondere aandacht voor kunst en cultuur in wijken en dorpen. Mechelen organiseert bovendien elke drie jaar een groot cultureel evenement waar brede en laagdrempelige culturele participatie en evenementen hand in hand gaan met hoogstaande en experimentele cultuur. (cfr. Stad in Vrouwenhanden in 2005, Stadsvisioenen in 2009). Tenslotte stelt Mechelen zich kandidaat voor de titel van Europese culturele hoofdstad in 2015.

Specifiek op het vlak van erfgoedontwikkeling plaatst het akkoord volgende punten bovenaan op de agenda:

- Het oude brouwgebouw op de Lamotsite blijft de thuisbasis voor de Erfgoedcel en wordt een draaischijf van het Vlaamse erfgoed. Op een eigentijdse en zeer toegankelijke wijze wordt er het belang en de aanwezigheid van waardevol erfgoed in het dagelijkse leven geduid. Mechelse verenigingen en individuele stadsgenoten zijn er steeds welkom en zorgen voor de lokale verankering.
- De Mechelse Museumas, waarin het Erfgoedcentrum een centrale rol speelt, wordt verder uitgebouwd als totaalconcept voor de museale ontwikkelingen. In dit kader wordt ook de hedendaagse en publieksvriendelijke herinrichting en uitbreiding van het Hof van Busleyden afgewerkt.
- De toegankelijkheid van het museum Brusselpoort wordt verbeterd. Het stadsbestuur zorgt voor de terugkeer van de prauw van Nekkerspoel als oudste, indrukwekkend artefact van Mechelen. Hij zal in het Brusselpoortmuseum worden tentoongesteld.
- De Sint-Romboutstoren wordt voor het grote publiek opengesteld. Op een heel eigentijdse manier zal het verhaal van dit monument verteld worden.

Meer in het algemeen geldt dat cultuur een erg belangrijke factor uitmaakt van het Mechelse citymarketingbeleid. Als gewezen hoofdstad van de Bourgondische Nederlanden heeft Mechelen een historische binnenstad met een rijk cultuurhistorisch patrimonium, cultureel erfgoed en beschermde monumenten. Deze historische binnenstad vormt het toeristische kerngebied van de stad. De mix van functies in de binnenstad (cultuur - ontspanning - winkelen - wonen) maken het gebied interessant voor bewoner zowel als bezoeker. Daarom wordt er veel aandacht besteed aan cultuurtoeristische productontwikkeling in de vorm van thematische stadswandelingen en (top)evenementen. Ook culturele herbesteding van erfgoed en uitbreiding van de culturele infrastructuur vormen belangrijke pijlers in het stedelijke cultuurbeleid vandaag.

Binnen het stedelijk beleid zijn er uiteraard ook meer overkoepelende domeinen die een impact hebben op het cultuur- en erfgoedbeleid. We verwijzen hiervoor naar het Cultuurbeleidsplan 2008-2013, meer bepaald naar het onderdeel *Vijf pijlers - De Stad Mechelen voert een integraal beleid*. (zie bijlage 3)

Sterktes

- De grote culturele evenementen die de stad om de drie jaar plant, schenken veel aandacht aan laagdrempeligheid en participatie.
- Cultuur en erfgoed zijn belangrijke factoren binnen het citymarketingbeleid van de stad.
- Verschillende diensten binnen de stad zetten nu reeds of in de komende jaren in op culturele diversiteit (dienst Diversiteit, dienst Gemeenschapsvorming, Cultuurcentrum, MMMechelen, ...).
- Bij de diensten Diversiteit en Gemeenschapsvorming wordt veel aandacht besteed aan procesbegeleiding (projecten let specifieke doelgroepen).
- Via Mechelen Kinderstad zet de stad ook de komende jaren sterk in op kinderp participatie. Cultuur is hierbinnen een erg belangrijke partner.

Zwaktes

- In de periode 2009-2014 is Mechelen afhankelijk van de toekenning van een variabele subsidie aan het erfgoedconvenant voor extra middelen voor het Erfgoedcentrum Lamot. De basissubsidie ligt 11,5 procent lager dan de subsidie in de vorige beleidsperiode.

Kansen

- Het eengemaakte steunpunt Faro en de landelijke erfgoedorganisaties voor volkscultuur en landelijke expertisecentra bundelen gespecialiseerde expertise en netwerken waarop de stedelijke erfgoedactoren beroep kunnen doen.
- Hoewel momenteel voor Mechelen in de komende beleidsperiode nog niet bereikbaar, kan de uitbreiding van de erfgoedconvenants met middelen voor fora

voor geïntegreerde erfgoedpraktijk in de toekomst de slagkracht van Erfgoedcentrum Lamot verhogen.

- De nieuwe subsidieregeling voor depotwerking door de provincies komt tegemoet aan de reële nood hieraan in Mechelen.
- De provinciale subsidie voor het Erfgoedcentrum Lamot blijft een versterking betekenen voor de convenantwerking.

Bedreigingen

- De convenants worden nu ook getoetst op het concretiseren van culturele diversiteit, een domein waarin binnen het Mechelse erfgoedconvenant slechts weinig expertise bestaat.

2.2 DE STAKEHOLDERS

Onderstaande analyse betreft de stakeholders in enge zin, m.a.w. de erfgoedorganisaties uit Mechelen en de regio. Ze is gebaseerd op een uitgebreide persoonlijke bevraging die voorafging aan de opmaak van dit beleidsplan. Uiteraard zijn ook heel wat organisaties van buiten de erfgoedsector belanghebbende partij (culturele actoren, dienst Diversiteit, dienst Gemeenschapsvorming, ...). Zij komen aan bod in andere onderdelen van dit plan of in de uittreksels uit het Cultuurbeleidsplan.

2.2.1 Landelijke erfgoedorganisaties

- Enkele jaren geleden vestigde Heemkunde Vlaanderen vzw (HKV) zich in Mechelen. HKV is de koepelvereniging voor het heemkundige veld in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is een vereniging die heemkunde en onderzoek over lokale en regionale geschiedenis in Vlaanderen stimuleert, promoot, cultiveert, uitdiept en zichtbaar maakt voor het grote publiek. Zij biedt ondersteuning en vorming aan de heemkundige verenigingen en aan de provinciale koepels voor heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
De keuze van Mechelen als vestigingsplaats onderstreept enerzijds de dynamiek die de stad kent op vlak van erfgoed en erfgoedwerking en betekent anderzijds een belangrijke troef voor deze werking. Het netwerk van HKV is immers zeer sterk uitgewerkt en haar expertise op vlak van ondersteuning van verenigingen is zeer groot.
- Het Firmament is het huis voor figuren-, poppen- en objectentheater in Vlaanderen. Het geeft aan deze veelzijdige, volwaardige en levende podiumkunst een zo groot mogelijke zichtbaarheid en wil een aantrekkelijke ontmoetingsplek zijn voor belangstellenden in binnen- en buitenland. Als erkende koepelorganisatie wil het een inspirerende voortrekkersrol spelen voor figurentheatermakers (via opleidingen, ontmoetingsdagen, het uitgeven van een vaktijdschrift voor figurentheater en de ontsluiting van de figurentheatergeschiedenis in Vlaanderen). Zo wil Het Firmament de rijke, verscheiden en magische wereld van het figurentheater ontsluiten en een zo groot mogelijke professionaliteit en uitstraling geven aan het medium. Het Firmament wil daarbij het oude en toekomstige Vlaamse poppenspelerfgoed beschermen, beheren en openstellen voor de huidige en toekomstige generaties.

Het Firmament is nauw verbonden met het Figurentheater De Maan en heeft een sterke verankering in Mechelen. Het bepaalt mee de culturele aantrekkingskracht van de stad.

2.2.2 De museumsector

De museumsector in Mechelen telt een aantal grote professionele spelers en een aantal kleinere thematische initiatieven die in veel gevallen op vrijwilligers steunen.

- De Stedelijke Musea Brusselpoort, Schepenhuis en Hof van Busleyden vormen samen met het Erfgoedcentrum Lamot de Mechelse Museumas. Zij vertellen het verhaal van de geschiedenis van Mechelen en zijn inwoners, waarbij verschillende aspecten aan bod komen. De Museumas wordt een visueel-ruimtelijk gegeven en tekent in de stad de kruispunten waar aansluiting gevonden wordt met het stedelijk leven en met andere pleisterplaatsen van erfgoed: de historische kerken, de Sint-Romboutstoren, de archieven, de niet-stedelijke musea, ... De kern van de collectie betreft de geschiedenis van Mechelen, de kunsten en toegepaste kunsten van Mechelen. De integratie van de museale werking en de hedendaagse stad staat centraal. De Stedelijke Musea streven een nauwe samenwerking na met andere erfgoedactoren in de stad en de ruimere regio. Ze zijn erkend op regionaal niveau. De Stedelijke Musea richten zich op een ruim publiek, waaronder ook minder evidente doelgroepen als jongeren (Lift MU up).
- Het Speelgoedmuseum Mechelen vzw, eveneens erkend op regionaal niveau, zit op het snijpunt tussen spelen, speelgoed, maatschappij en tijd. Speelgoed wordt gepresenteerd als spiegel van de grote wereld. Het museum heeft belangrijke expertise in het werken met diverse doelgroepen: gezinnen (incl. grootouders – kleinkinderen), senioren, gehandicapten.
- De vzw Joods Museum van Deportatie en Verzet wil alle informatie over de geschiedenis van de racistische vervolgingen tijdens WOII in België en Noord-Frankrijk en het verzet daartegen centraliseren en vakkundig ontsluiten voor het wetenschappelijk onderzoek en de familieleden van de vervolgd. Het wil tevens deze geschiedenis op pedagogisch onderbouwde en maatschappelijk gedragen wijze onder de aandacht brengen van het grote publiek, en meer bepaald de scholen.

Het JMDV is in sé geen echt 'museum'. Het is erkend als thema-archief. Het 'museum' is eigenlijk de permanente tentoonstelling. De collectie van het thema-archief bestaat grotendeels uit gedigitaliseerde bestanden waarvan de originele dragers worden beheerd door federale instellingen (dienst Oorlogsslachtoffers, SOMA, ...). Deze worden door JMDV geconserveerd, gedigitaliseerd en ontsloten via inventarissen en indexen (= nieuwe manier van archiefontsluiting.)

In de toekomst wordt het Joods Museum van Deportatie en Verzet uitgebouwd tot 'Kazerne Dossin, museum, archief en studiecentrum over Holocaust en schendingen van mensenrechten'.

- Volgende museale werkingen zijn privé-initiatieven die grotendeels door vrijwilligers worden gedragen:
 - Het horlogeriemuseum wordt gerund door twee restaurateurs van antieke tijdmeters. Een van hen, de eigenaar van de collectie, verzamelde gedurende zijn loopbaan van meer dan 30 jaar een grote collectie tijdmeters, die hij reeds 20 jaar aan het grote publiek tentoonstelt. Het museum kan enkel bezocht worden met rondleiding, zowel door groepen als door individuele bezoekers.
 - De stedelijke brandweerdienst van Mechelen bestaat al meer dan 200 jaar. Door de jaren heen is hij erin geslaagd een brandweermuseum uit te bouwen met één van de grootste collecties klein brandweermateriaal van het land. Het museum is enkel te bezichtigen op afspraak en op bijzondere dagen als Erfgoeddag, Open Bedrijvendag, Opendeurdag brandweer, ...
 - Mechelen is nauw verbonden met de geschiedenis van het Belgische spoor: de eerste spoorlijn op het vasteland liep tussen Mechelen en Brussel. Het ontstaan en de ontwikkeling van de spoorwegen hadden een enorme impact op de stad, vooral op sociaal en economisch gebied. Het spoorwegmuseum De Mijlpaal bevindt zich op het terrein van 't Arsenaal, de centrale werkplaatsen van de NMBS, waar de treinen worden hersteld

en onderhouden. Het museumgebouw dateert al van 1835 en is dus zelf getuige geweest van de (prille) ontwikkeling van het spoor. Op dit ogenblik wordt het bestaan van het museum op de site bedreigd door het masterplan voor de stationswijk.

- In de ruimere regio rond Mechelen zijn uiteraard nog veel meer musea actief. Vaak richten zij zich op specifieke thema's. Grote spelers waar reeds mee werd samengewerkt zijn o.a. 't GROM in Sint-Katelijne-Waver en het Sportimonium in Hofstade. Kleinere thematische musea zijn o.a. het Lingeriemuseum in Putte en museum Het Gasthuis in Duffel.

2.2.3 De archiefsector

De archiefsector in Mechelen is beperkter in omvang maar is eveneens in grote mate van bovenlokaal belang.

- Het Stadsarchief beheert ca. 7 strekkende kilometer archieven en boeken. De archieven zijn afkomstig van het stadsbestuur en diverse andere Mechelse instellingen, van de Middeleeuwen tot vandaag. Daarnaast worden er ook archieven en verzamelingen bewaard van tal van privé-organisaties, verenigingen, personen en families. Een uitgebreide collectie beeldmateriaal, van gravures over foto's tot videobanden, weerspiegelt het steeds wisselende stadsleven. Ten slotte beheert het stadsarchief ook de uitgebreide en rijke historische bibliotheek van de stad (zie erfgoedbibliotheken).
- Het Aartsbisschoppelijk archief beheert de historische archieven van het in 1559 opgerichte Aartsbisdom Mechelen en gedeeltelijk ook van zijn voorlopers, de middeleeuwse bisdommen Kamerijk en Luik. In principe loopt het archief tot 1961, het sterfjaar van kardinaal Van Roey. Belangrijke archiefbestanden zijn de archieven van de aartsbisschoppen, de vicarissen-generaal, het Groot Seminarie en het Sint-Romboutskapittel in Mechelen en van de diocesane kerkelijke rechtbank. Daarnaast is er o.a. een uitgebreid fonds over de parochies van het aartsbisdom, zowel voor het Ancien Régime als voor de 19de en 20ste eeuw.
- De archiefdienst van het Rode Kruis Vlaanderen klimt op tot de oprichting van de organisatie in 1864. Het bevat archiefbescheiden over de geschiedenis van de organisatie, met veel aandacht voor de rodekruiswerking tijdens een aantal grote conflicten (bv. W.O.I en II), rampen (bv. de overstromingen van de jaren 1920) en internationale hulpverleningsacties (bv. opvang Hongaarse vluchtelingen in 1956). Een bijzondere collectie vormen de dossiers van de plaatselijke afdelingen. Het archief bevat ook een uitgebreide fotocollectie. Het is toegankelijk na telefonische afspraak.
- Het Joods Museum van Deportatie en Verzet, erkend als thema-archief, werd hierboven reeds besproken bij de museumsector. Het archief is toegankelijk na telefonische afspraak.
- Het Archief Bisschoppelijke Normaalschool / Archief Normaalscholen Instituut van de Ursulinen beheert archiefstukken, tijdschriften en handboeken afkomstig van of in relatie tot de Bisschoppelijke Normaalschool Mechelen en tijdschriften van oudstudentenverenigingen van de Normaalscholen Instituut van de Ursulinen. Het archief is toegankelijk na telefonische afspraak.
- In het Berthoudersinstituut – Klein Seminarie wordt het archief van deze school en haar 2 voorgangers bewaard: het Klein Seminarie en de Katholieke Normaalschool van Mechelen. De archieven werden pas geordend i.s.m. het KADOC.

In minder dan de helft van de Vlaamse gemeenten en OCMW's is er iemand verantwoordelijk voor het archief. Slechts zes à zeven procent van de Vlaamse gemeenten heeft een goed ontwikkelde archiefdienst.

In het arrondissement Mechelen (13 gemeenten) hebben enkel Mechelen, Lier, Heist-op-den-Berg en Duffel een autonome archiefdienst geleid door een professionele archivaris. In Sint-Katelijne-Waver en Putte is het archief geïntegreerd in de gemeentelijke

cultuurdienst. De overige zeven gemeenten hebben geen enkele archiefvoorziening. In vergelijking met de Vlaamse cijfers doet het gemeentelijk archiefwezen in het Mechels arrondissement het niet zo slecht, maar door versnippering, kleinschaligheid en een algemeen gebrek aan mensen en middelen worden de normen van een goed archiefbeheer nauwelijks gehaald.

2.2.4 De sector erfgoedbibliotheken

De bewaarbibliotheken komen in Mechelen nauwelijks als een aparte sector in beeld. Er zijn geen op zichzelf staande instellingen in deze sector.

De belangrijkste bewaarbibliotheek van Mechelen behoort tot de collectie van het Stadsarchief. Ze bestaat uit de Mechelse Bibliotheek en de Algemene Bibliotheek. Tot het verzamelgebied van de Mechelse Bibliotheek behoren alle publicaties die verband houden met de geschiedenis van Mechelen en de Mechelse regio. De stad is sedert de oprichting van het Aartsbisdom de kerkelijke hoofdstad van België en was onder Margareta van Oostenrijk de hoofdstad van de Bourgondische Nederlanden. Door de aanwezigheid van de Grote Raad als hoogste rechtbank van de Zuidelijke Nederlanden was tot 1795 ook een nationale magistratenelite in de stad aanwezig. Elk van deze elementen zorgde eeuwenlang voor een continue stroom van boeken, artikels en drukwerken. In vele gevallen gaat het om vrij zeldzame publicaties. Werken geschreven door Mechelse auteurs behoren eveneens tot deze verzameling. Daarnaast is er de uitgebreide verzameling Mechelse kranten en tijdschriften, grotendeels daterend uit de 19de en 20ste eeuw, en tal van oude drukken, waaronder vaak unieke Mechelse drukken en diverse uitgaven van het Kruidenboek van de bekende dokter-plantkundige Rembert Dodoens. Tot het verzamelgebied van de Algemene Bibliotheek behoren alle publicaties van algemene aard die verband houden met de geschiedenis en kunstgeschiedenis van de Nederlanden, de Zuidelijke Nederlanden en België. Daarnaast bevat de collectie algemene werken i.v.m. de historische hulpwetenschappen : paleografie, sigillografie, numismatiek, enz. Andere wetenschappen zijn ook vertegenwoordigd: geografie, plant- en bodemkunde, geneeskunde, enz

In de ruimere regio zijn er o.a. de Bibliotheek van de cisterciënzerabdij Sint-Bernardus te Bornem en de bibliotheek van het Instituut Ursulinen te Sint-Katelijne-Waver. Verder zijn er kleinere collecties die verspreid bewaard worden en niet of nauwelijks toegankelijk zijn.

2.2.5 Religieus erfgoed

Op het vlak van het religieus erfgoed in Mechelen is de stedelijke vzw Torens aan de Dijle een belangrijke actor. Deze vzw ontsluit de historische Mechelse kerken in het stadscentrum voor het publiek. Acht kerken, vier gotische en vier barokke, worden elke namiddag in de week (behalve op maandag) opengesteld voor bezoekers. Handige pancarten met de belangrijkste informatie over elke kerk en haar kunstwerken maken je wegwijs. Er zijn ook boekjes met ruimere informatie te koop. Voor kinderen is er een 'speel en doe'-parcours met de naam KIJKERK.

Op het moment dat dit beleidsplan wordt opgemaakt, werkt de stad tevens een concept uit voor de ontsluiting van de Sint-Romboutstoren.

2.2.6 Onroerend erfgoed

Op het vlak van het onroerend erfgoed in Mechelen zijn volgende actoren actief:

- Het werkveld van de stedelijke dienst Monumentenzorg omvat naast het beschermde patrimonium van de stad Mechelen (372 monumenten, 10 stadsgezichten, 5 dorpsgezichten en 2 landschappen), ook de monumenten, stads- en dorpsgezichten die nog in aanmerking komen voor bescherming, het geïnventariseerde bouwkundig erfgoed en de begeleidingsarchitectuur in de oude

stadskern. De werking van die dienst houdt zeer diverse taken in: loketfunctie, advisering, opvolging en controle van bouwaanvragen, onderhouds- en restauratiepremie dossiers, voorbereiding beschermingsdossiers, organisatie Open Monumentendag, ontsluiting van grote monumenten, uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek,...

- RIM vzw (Restauratie Integratie Mechelen) is een vereniging die bekommerd is om de toestand van het Mechels roerend en onroerend cultureel erfgoed. Zij heeft vooral aandacht voor het architecturale en stedenbouwkundige patrimonium in groot-Mechelen en wil zowel het grote publiek als huiseigenaars en de overheid sensibiliseren om waardevolle oude panden in stand te houden, te restaureren en opnieuw te integreren. RIM fungeert hierbij vooral als gespreksforum en uitwisselingsplatform.
- De Vlaamse Vereniging tot Behoud van Historische Vaartuigen richt zich op het samenbrengen van individuele eigenaars van historische vaartuigen, het creëren van ligplaatsen in een historisch kader, het restaureren en onderhouden van historische vaartuigen, het doorgeven van kennis rond restauratie en onderhoud en het aanleren van oude vaar- en scheepstechnieken, het organiseren en bijwonen van evenementen rond varend erfgoed.

2.2.7 Archeologie

- De stedelijke dienst Archeologie is verantwoordelijk voor het archeologisch patrimonium van de stad. Hij doet actief bodemonderzoek (opgravingen) om de schade door intensief bodemgebruik te beperken. De dienst wil alle archeologische sporen optekenen, fotograferen en beschrijven voor ze vernietigd worden. Daarnaast verwerken archeologen de opgravingsresultaten. De stukken worden geïnventariseerd, gedigitaliseerd, bestudeerd en indien haalbaar ook geconserveerd. Ook de ontsluiting voor het publiek (o.a. via periodieke nieuwsbrief) is een belangrijke kerntaak. De stedelijke dienst Archeologie bereidt de oprichting van een intergemeentelijke archeologische dienst voor.
- Ook de MVSA (Mechelse Vereniging voor Stadsarcheologie) opgericht in 1992, houdt zich bezig met het onderzoek van de materiële resten van onze voorouders. Behalve aan ondergronds onderzoek (o.m. afvalkuilen) besteedt de vereniging ook veel aandacht aan muurarcheologisch onderzoek van woningen (bovengrond) en bouwt zij hierin de nodige expertise op.

2.2.8 Immaterieel erfgoed

Immaterieel erfgoed is als sector moeilijker af te bakenen. Het immaterieel erfgoed op zich is natuurlijk ook in Mechelen erg ruim. Meest in het oog springend is de Mechelse reuzenfamilie die eind 2005 werd erkend als UNESCO-werelderfgoed. Ook andere steden en gemeenten in de regio (bvb. Lier en Duffel) hebben hun reuzentraditie. Daarnaast is er het Mechelse dialect dat via een aantal initiatieven levend wordt gehouden. In september werd door de Mechelse Gidsenbond een CD met Mechelse liedjes voorgesteld. Op vlak van muziek is Mechelen echter vooral internationaal bekend als beiaardstad. Het Sinte-Mettefeest is ook een gekend voorbeeld immaterieel erfgoed in de Mechelse regio. De Hanswijkprocessie (jaarlijks) en de Cavalcade van Hanswijk (om de 25 jaar) zijn bekend tot ver buiten de regio. Veel meer immaterieel erfgoed zit echter nog verborgen in de hoofden van mensen (getuigenissen, gebruiken, recepten, ...). Immaterieel erfgoed is in veel gevallen het werkdomein van erfgoedverenigingen. Deze komen in de rubriek hierna aan bod.

2.2.9 Erfgoedverenigingen

Mechelen kent op vlak van erfgoed een erg gediversifieerd verenigingsleven.

- Vijf verenigingen zijn specifiek gericht op het bewaren en levend houden van traditionele gebruiken: het Sinte-Mettegenootschap en het Sinte-Mettecomité

Hombeek (feest van Sinte-Mette), Mechelen 2000+ (Mechels dialect), de Kolveniersgilde en de vzw Hanswijkprocessie.

- Drie verenigingen bestuderen meer algemeen de lokale geschiedenis. De Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen bestudeert het historisch-culturele Mechelen in lezingen en wetenschappelijke studies. De heemkundekring Hoembeka vzw maakt de bevolking van de regio Mechelen-Zuid warm voor heemkunde, familiekunde, de plaatselijke geschiedenis van Hombeek en de regio, en het culturele leven in het algemeen. De Heemkundige kring Dr. Croquet verzamelt, inventariseert en bewaart plaatselijke heemkundige en historische feiten of voorwerpen i.v.m. Walem, publiceert hierover en ontplooit toeristische activiteiten hierrond.
- De Vlaamse Vereniging voor Familiekunde regio Mechelen organiseert vorming en ondersteuning op het vlak van stamboomonderzoek en paleografie. De vereniging ontsluit actief bepaalde bronnenreeksen in het Aartsbisshoofdstad archief.
- De Ware Vrienden van het Archief zijn een groep van amateur-genealogen en hobbyist-historici die elk vanuit hun eigen interesses opzoeken verrichten in het Stadsarchief maar ook geregeld de handen in elkaar slaan om archiefmateriaal te ontsluiten en/of te digitaliseren. Het resultaat hiervan wordt aan het publiek ter beschikking gesteld en is kosteloos te raadplegen in het Stadsarchief.
- De MVSA kwam als archeologische vereniging hoger al aan bod.
- Mechelenbinnenstebuiten is een alternatieve gidsvereniging die de deelnemers aan haar wandelingen laat filosoferen over de stad Mechelen als plek met een brede waaier aan menselijke activiteiten. Samen zoeken ze een antwoord op volgende vragen: Hoe ziet de stad eruit en waarom? Hoe zal ze verder evolueren en voor welke keuzes staan we? Wat vertellen ons de gebouwen, parken, waterlopen? Wat komen mensen hier zoeken?
- RIM vzw (Restauratie Integratie Mechelen) kwam al aan bod bij de sector onroerend erfgoed.

Ook in de gemeenten rond Mechelen zijn heel wat erfgoedverenigingen actief. De contacten hiermee lopen vaak via de cultuurbeleidscoördinatoren (Putte, Bonheiden, Willebroek) of cultuurfunctionarissen (Sint-Katelijne-Waver, Zemst) aangezien deze het beste zich hebben op de sector in hun gemeente. In andere gemeenten verlopen de contacten meer rechtstreeks via de erfgoedactoren.

Een organisatie 'buiten categorie' is de stedelijke vzw MMMechelen. Zij heeft als doelstelling initiator, organisator, coördinator, promotor en begeleider te zijn van multidisciplinaire stadsprojecten met een cultuurtoeristische uitstraling. MMMechelen is dus in se geen erfgoedorganisatie maar omwille van de belangrijke plaats die erfgoed inneemt in de door haar georganiseerde stadsprojecten, wordt ze hier toch vermeld. MMMechelen wil zowel door eigen initiatieven als door ondersteuning van kwalitatieve projecten van cultuurtoeristische partners duurzaam bijdragen tot de realisatie van een dynamisch citymarketingbeleid. Op die manier wil MMMechelen vzw de stad Mechelen in binnen- en buitenland promoten als een hedendaagse kunst- en cultuurstad die op authenticiteit staat. (MMMechelen vzw heette voordien Mechelen 2005 vzw en organiseerde in dat jaar het stadsevenement 'Mechelen 2005, Stad in Vrouwenhanden'.)

Er zijn nog een aantal spelers die niet in één van boven vernoemde categorieën onder te brengen zijn en voor wie erfgoedontsluiting geen hoofdtaak is maar die omwille van hun bijzondere werking toch vermeld dienen te worden: De Wit Koninklijke Manufactuur van Wandtapijten nv, Huis Michiels. Historisch atelier voor torenuurwerken en beiaarden, Galerij CG. Centrum voor oude grafiek en de Mechelse Gidsenbond. Ook de Koninklijke Mechelse Fotokring en de filmclubs KFKM en Mecina zijn vaak belangrijke partners van de stedelijke erfgoedwerking. Het Natuureducatief Centrum Tivoli besteedt in kleine

tentoonstellingen geregeld aandacht aan oude gebruiken rond bijvoorbeeld Pasen en Kerstmis.

2.2.10 Conclusies uit de bevraging van de stakeholders

Tijdens de gegevensverzameling voor dit beleidsplan werd een uitgebreide bevraging van de erfgoedsector georganiseerd. Hieruit konden een aantal belangrijke conclusies worden getrokken.

2.2.10.a Doelgroepenwerking

Uit de bevraging van de sector blijkt dat vier vijfde van de professionele organisaties w.b. hun dagelijkse werking een min of meer omschreven doelgroep voor ogen hebben en een algemeen beeld hebben van wie effectief bereikt wordt. Bij de vrijwilligersorganisaties heeft iets minder dan de helft daar zicht op. Iets meer dan de helft heeft geen duidelijke doelgroep voor ogen ('de Mechelaar, iedereen, geïnteresseerden, ...')

Iets meer dan de helft van de professionele organisaties doet in zijn dagelijkse werking extra inspanningen voor bepaalde doelgroepen of richt zijn werking volledig op een specifieke doelgroep. Bij de vrijwilligersorganisaties is dit iets minder dan de helft. De vaakst vermelde doelgroepen zijn: kinderen, secundair onderwijs en mindervaliden. Bij bijzondere publieksprojecten schijnt het aantal initiatieven voor specifieke doelgroepen eerder beperkt.

2.2.10.b Moeilijkheden in de dagelijkse werking

Vaakst vermeld bij de professionele organisaties zijn:

- plaatsgebrek en infrastructuurproblemen (8)
- personeelstekort / overbevraging (3)
- Collectie is niet geïnventariseerd of problemen met inventaris (2)
- Specifieke problemen op vlak van conservatie / restauratie (2)

Vaakst vermeld bij de vrijwilligersorganisaties zijn:

- plaatsgebrek en infrastructuurproblemen (3)
- Collectie is niet geïnventariseerd of problemen met inventaris (2)
- Gebrek aan / problemen met structuur (2)
- verder zijn de aangehaalde problemen zeer divers: te hoge huur, doelgroepenbereik, ...

2.2.10.c Moeilijkheden bij publieksgerichte projecten

Bij de professionele organisaties worden relatief weinig problemen aangehaald. De aangehaalde problemen zijn divers van aard, gaande van plaats- of personeelsgebrek over het vinden van ruimtes en materiaal voor publiekswerking tot problemen om bruiklenen te verkrijgen.

Bij de vrijwilligersorganisaties worden veel moeilijkheden aangehaald. Vaakst vermeld zijn:

- Gebrek aan materiaal voor publiekswerking (4)
- Te weinig know how over publiekswerking (2)
- Nood aan logistieke steun (2)

2.2.10.d SWOT-analyse van de sector

Onderstaande zwaktes, kansen en bedreigingen werden door de bevroagde organisaties zelf geformuleerd. De aangehaalde sterktes zijn onmogelijk te clusteren: het gaat om zeer specifieke zaken voor sde betrokken organisatie.

ZWAKTES EN BEDREIGINGEN

Meest genoemde zwaktes en bedreigingen (meestal wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt) bij de professionele organisaties:

- tekort aan professionele medewerkers (4)
- financiële middelen (2)
- structuur en taakafbakening (2)
- verder zijn de aangehaalde zwaktes en hinderpalen zeer divers: interne en externe communicatie, ongunstige ligging, bewaaromstandigheden collectie, onderdogpositie, gebrek aan publieksonderzoek ...

Meest genoemde zwaktes en bedreigingen (meestal wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt) bij de vrijwilligersorganisaties:

- financiële middelen (4)
- Geen of onvoldoende vrijwilligers / vrijwilligers met onvoldoende tijd (4)
- niet bereiken van bepaalde doelgroep(en) (3)
- Vergrijzing bestuur (2)

In het algemeen is het een feit dat zowel kleine en middelgrote instellingen als vrijwilligersorganisaties weinig gespecialiseerde medewerkers en know how in huis hebben. Een beperkt aantal mensen staat in voor een divers takenpakket. Taken waarvoor gespecialiseerde kennis vereist is (conservatie en restauratie, digitalisering, digitale archivering, ...) gebeuren niet of onder weinig ideale omstandigheden. Ook op vlak van communicatie stelt zich dit probleem. Slechts zeer weinig organisaties hebben een communicatieverantwoordelijke, communicatieplannen zijn vrijwel onbestaande en cultuurweb wordt nauwelijks gebruikt.

Een zwakte is ook het feit dat veel verenigingen zichzelf niet als een vrijwilligersorganisatie beschouwen maar als een groep van mensen die gezamenlijk met een bepaalde hobby bezig is. Dit heeft o.a. als gevolg dat ze weinig interesse betonen voor vorming op vlak van vrijwilligersbeleid. Verenigingen blijken zich trouwens in het algemeen weinig aangesproken te voelen door een dergelijk 'globaal aanbod'.

KANSEN

Meest genoemde kans bij de professionele organisaties: bepaalde samenwerkingen (3)

Bij de vrijwilligersorganisaties zijn de aangehaalde stimulansen zeer divers van aard (fietstoerisme, financiële en logistieke steun stad, samenwerking, ...)

Op de vraag naar wat een stimulans voor hun werking zou kunnen betekenen, werd voornamelijk geantwoord door de vrijwilligersorganisaties:

- financiële middelen (4)
- hulp bij publiekswerking of communicatie (2)

2.2.10.e Samenwerkingsverbanden

Uit de vraag naar bestaande samenwerkingen, nu of in het recente verleden (zowel structureel als specifiek) komt volgend beeld naar voor:

- Goede samenwerking tussen stedelijke erfgoedinstellingen onderling.
- Samenwerking stedelijke erfgoedinstellingen (excl. erfgoedcel) – verenigingen is eerder beperkt.
- Samenwerking niet-stedelijke erfgoedinstellingen – verenigingen is eerder beperkt.
- Samenwerking stedelijke erfgoedinstellingen (excl. erfgoedcel) – niet-stedelijke Mechelse erfgoedinstellingen is beperkt.
- Ongeveer de helft van alle erfgoedinstellingen (incl. stedelijke diensten) heeft al samengewerkt met verwante organisaties buiten de regio.
- Meer dan de helft van de Mechelse verenigingen vermeldt al onderling te hebben samengewerkt. De samenwerking met verenigingen buiten Mechelen is zeer beperkt.
- Minder dan 1/3 van de organisaties vermeldt samenwerking met steunpunten / koepels.
- Slechts 2 organisaties vermelden samenwerking met een (hoge)school.

Veel organisaties staan positief tegenover meer samenwerking:

- Vrijwel alle professionele organisaties hebben concrete voorstellen / ideeën voor samenwerking. Van de vrijwilligersorganisaties heeft ongeveer één vierde concrete ideeën rond samenwerking.
- 4 andere vrijwilligersorganisaties staan positief tegenover samenwerking, zonder iets concreet te noemen
- 3 vrijwilligersorganisaties zijn slechts gematigd positief, eerder afwachtend.

Volgens de professionele organisaties wordt samenwerking in vooral belemmerd door :

- gebrek aan personeel, middelen, tijd (4)

Bij de vrijwilligersorganisaties blijkt de grootste hinderpaal:

- ontbreken van / problemen met structuur (2)

Kansen

- Zowel de museum- als de archievensector in Mechelen en de regio tellen een aantal actoren met een duidelijk bovenlokale uistraling en belang. De expertise van deze organisaties in hun eigen domein is zeer groot en ze kunnen terugvallen op een eigen netwerk.
- Mechelen en omgeving kennen een actief verenigingsleven w.b. erfgoed.
- De aanwezigheid van Heemkunde Vlaanderen in Mechelen is een belangrijke troef aangezien zij veel ervaring hebben in het werken met verenigingen en open staan voor samenwerking.
- Het idee van doelgroepenwerking raakt stilaan ingeburgerd bij een deel van de lokale sector. Vooral voor kinderen en scholen worden initiatieven genomen.
- De meeste organisaties staan positief tegenover onderlinge samenwerking. Velen hebben concrete voorstellen wat dit betreft. (Samenwerking tussen instellingen en verenigingen komt wel minder voor dan tussen instellingen onderling en tussen verenigingen onderling. Bij de verenigingen is er weinig bovenlokale samenwerking.)

Bedreigingen

- Er is binnen de lokale erfgoedsector zeer weinig ervaring in het werken met cultureel diverse groepen.
- Veel gemeenten in de Mechelse regio hebben geen (uitgebouwde) archiefdienst.
- Versnippering en te beperkte toegankelijkheid van bewaarbibliotheek-collecties
- Veel organisaties kampen met plaatsgebrek en infrastructuurproblemen.
- Veel organisaties hebben tekort aan professionele en/of vrijwillige medewerkers.
- Gebrek aan infrastructuur, media voor en know how over publiekswerking wordt eveneens door veel organisaties als probleem vermeld.
- Gebrek aan financiële middelen vormt voor veel organisaties een rem.
- De noden van de organisaties situeren zich verder op heel uiteenlopende domeinen en zijn vaak niet met overkoepelende acties te verhelpen.
- De sterke nadruk die de laatste jaren op professionalisering wordt gelegd, lijkt in tegenspraak met het hobbyïsme waaruit verenigingen vaak zijn ontstaan.

2.3 HET STEDELIJK ERFGOEDBELEID

2.3.1 Ondersteuningsbeleid van de stad t.a.v. het Mechelse erfgoed(veld)

2.3.1.a. Financiële en logistieke ondersteuning

De werkingsmiddelen en toelagen in onderstaande tabel zijn (tenzij anders aangegeven) deze van 2007. Wijzigingen van jaar tot jaar zijn mogelijk.

ORGANISATIE	PERSONEEL	WERKINGSMIDDELEN / TOELAGEN	LOGISTIEKE ONDERSTEUNING
Stadsdiensten afd. Erfgoedontwikkeling + Monumentenzorg + stedelijke vzw's			
Dienst Archeologie	2 VTE archeologen 1,8 VTE arbeiders	53.300 euro	Kantoor-, werk- en opslagruimtes, IT, ondersteuning andere stadsdiensten, ...
Diensten Erfgoedcel / Erfgoedcentrum	4 VTE erfgoedcoörd. 1 VTE afdelingshoofd / prov. Erfgoedcoörd.	100.000 euro + subsidies hogere overheden: 226.550 euro VI. Gem + 250.000 euro Prov.	Kantoorruimtes, IT, ondersteuning andere stadsdiensten, ...
Dienst Monumentenzorg	1 VTE diensthoofd-kunsthistoricus 1 VTE ingenieur-architect 1 VTE architect 2 VTE bouwhistorici 0,8 VTE administratief medewerkers	2008: 4.049.708 euro (incl. toelagen)	Kantoorruimtes, IT, ondersteuning andere stadsdiensten, ...
Dienst Stadsarchief	2 VTE archivariissen 1 VTE documentalist-archivierder 2,5 VTE adm. bediende 1,5 VTE bibliothecaris	25.920 euro gewone dienst 25.666 buitengewone dienst (varieert sterk van jaar tot jaar)	Kantoor-, werk- en opslagruimtes, 2 leeszalen, IT, ondersteuning andere stadsdiensten, ...
Dienst Stedelijke Musea	2 VTE conservatoren 1 VTE stafmedewerker 3,8 VTE adm.	64.055 euro gewone dienst + subsidies hogere	Kantoor-, werk- en opslagruimtes, 3 museale gebouwen in historische panden, IT, ondersteuning andere stadsdiensten, ...

	medewerkers 9,8 onthaalbedienden / suppoosten 1800 uren gelegenheidspool suppoosten	overheden: 74.300 euro Prov. + 50.000 euro Vl. Gem. 343.800 euro buitengewone dienst (varieert sterk van jaar tot jaar)	
Vzw MMMechelen		330.000 euro	Kosteloos gebruik van beneden- en tussenverdieping in De Zalm en ondersteuning door stadsdiensten
Vzw Torens aan de Dijle	Opgenomen in werking Stedelijke Musea	6.000 euro	Ondersteuning door andere stadsdiensten
Niet-stedelijke erfgoedorganisaties			
Vzw Gidsenbond Mechelen (geen zuivere erfgoedvereniging maar erfgoed heeft een belangrijke plek in de werking)		2.480 euro	Verzendkosten mededelingenblad en losse mededelingen aan de leden
Het Firmament			Kosteloos gebruik van 2 lokalen in museum Hof van Busleyden
Vzw Hanswijkcomité		5.950 euro	Opslag wagens in stadsmagazijn, bewaking door stadswachten, verhuis wagens door de stad, promotie via dienst Toerisme, organisatie receptie
Vzw Heemkundekring Hoembeka		620 euro	Gebruik van 2 lokalen in Cultuurhuis Leliëndaal in Hombeek tegen jaarlijkse huurprijs van 148,74 euro
Vzw Heemkunde Vlaanderen			Huur 1 ^{ste} en deel 2 ^{de} verdieping De Zalm aan 4.000 euro per jaar
Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen		350 euro	Ruimtes in Stadsarchief t.b. voor vergaderingen en lezingen
Vzw Mechelen 2000+		1.230 euro	
Vzw Mechelse Kolveniersgilde		1.000 euro + 2.670 euro voor organisatie Mechels	Logistieke steun

		Gildenjuweel	
Vzw Sinte-Mettegenootschap		1.220 euro	Ondersteuning org. Sinte-Metteviering door Jeugdendienst
Sinte-Mettecomité Hombeek		500 euro	
Vzw Pro Museo Judaico, Joods Museum van Deportatie en Verzet		14.900 euro	Logistieke ondersteuning bij bepaalde projecten
Vzw Speelgoedmuseum		50.000 euro	Gebouw (10.000 m ²) in erfpacht van de stad voor 24,79 euro per jaar; onderhoud en energiekosten bekostigd door de stad, communicatie en promotie via dienst Toerisme en Mechelen Kinderstad

Het Erfgoedcentrum Lamot stelt vaak kosteloos ruimtes en logistieke ondersteuning ter beschikking voor bijzondere activiteiten van erfgoedorganisaties.

3.2.1.b. Verhuur of ter beschikking stellen van materialen

De stadsdiensten stellen op verzoek feestmateriaal ter beschikking van belanghebbenden. Het gaat o.a. om podiumelementen, tafels, banken, een kiosk, een spreekgestoelte, ... Hiervoor wordt een beperkte kost aangerekend. Mechelse verenigingen die socio-culturele activiteiten uitoefenen, genieten hierop een vermindering van 75 %.

Het Erfgoedcentrum Lamot stelt tegen een minimale huurprijs (of kosteloos i.g.v. samenwerking met het Erfgoedcentrum) ook materialen ter beschikking van erfgoedorganisaties in de Mechelse regio: digitale fototoestellen en camera's, beamers, minidisc-recorders, ...

3.5.1.c. Ondersteuning bij bekendmaking van privé-initiatieven

De stad Mechelen ondersteunt externe organisatoren bij de promotie van hun activiteiten op het Mechels grondgebied voor zover er zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van de Nederlandse taal (bij manifestaties en organisaties met een internationale uitstraling en doelgroep dienen minstens de drie officiële landstalen van België te worden gebruikt). De stad stelt daarvoor verschillende kanalen ter beschikking:

- Elektronische krant op de Botermarkt: tentoonstellingen, concerten, belangrijke en uitzonderlijke toneel- of theatervoorstellingen, optredens, beurzen, ... kortom evenementen die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn. (toegankelijk voor activiteiten van externen wanneer ze onder auspiciën vallen van de stad of wanneer de stad Mechelen medeorganisator is)
- Kalender in het stadsmagazine 'Onder den Toren' (verschijnt 4x per jaar): tentoonstellingen, muziekconcerten, toneel- of theatervoorstellingen, optredens, beurzen, toeristische wandelingen, sportactiviteiten, kortom evenementen die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn.
- Kalender op de website www.mechelen.be: algemene activiteiten, beurzen, Muziek en concerten, opendeurdagen, sportactiviteiten, sportevenementen, tentoonstellingen en kunst, theater en toneel, festivals, die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn.
- Maandelijks evenementenkalender: beurzen, tentoonstellingen en kunst-, sport- en algemene activiteiten die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn.
- Aanplakking affiches op stadsborden: tentoonstellingen, concerten, belangrijke en uitzonderlijke toneel of theatervoorstellingen, sportevenementen, optredens, beurzen, kortom evenementen die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn.
- Aanplakking van affiches op de vrije aanplakborden: tentoonstellingen, concerten, toneel- of theatervoorstellingen, sportevenementen, optredens, beurzen, kortom evenementen die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn.
- Aankondigingsborden op invalswegen van de stad: tentoonstellingen, concerten, belangrijke en uitzonderlijke toneel of theatervoorstellingen, sportevenementen, optredens, beurzen, kortom evenementen die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn. (toegankelijk voor activiteiten van externen wanneer ze onder auspiciën vallen van de stad of wanneer de stad Mechelen medeorganisator is) De borden worden door de stad aangemaakt en geplaatst; kostprijs = 100,00 euro per bord.
- Infopagina in de Streekkrant: tentoonstellingen, concerten, belangrijke en uitzonderlijke toneel- of theatervoorstellingen, sportevenementen, optredens, beurzen, kortom evenementen die niet enkel bestemd zijn voor leden of een beperkt publiek, maar die voor iedereen toegankelijk zijn. (toegankelijk voor activiteiten van externen wanneer ze onder auspiciën vallen van de stad of wanneer de stad Mechelen medeorganisator is)

2.3.2 De stedelijke afdeling erfgoedontwikkeling

De herstructurering van de stedelijke administratie in verschillende departementen (begin 2004) kwam ook het erfgoedbeleid van de stad ten goede. Binnen het departement Culturele Zaken brengt de afdeling Erfgoedontwikkeling alle stedelijke erfgoedpartners bij elkaar: het Stadsarchief, de Stedelijke Musea, de dienst Archeologie, de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum. Ook de vzw Torens aan de Dijle is rechtstreeks gelinkt aan deze afdeling. Binnen de afdeling erfgoedontwikkeling is er tweewekelijks overleg en ook op niveau van het departement zien de diensthoofden elkaar tweewekelijks.

3.2.3 Het erfgoedconvenant

3.2.3.a Korte historiek sinds 2002

Mechelen behoorde tot de 2de lichte steden waarmee de Vlaamse overheid experimentele erfgoedconvenants afsloot. Tussen juni 2002 en december 2004 liepen 3 van dergelijke korte convenants. Deze werden uitgevoerd door de Erfgoedcel, sinds het najaar van 2002 bemand met een coördinator erfgoedbeleid en een coördinator erfgoedcommunicatie. De Erfgoedcel besteedde van meet af aan veel aandacht aan een verkenning van de lokale en regionale erfgoedsector en aan de versteviging van het netwerk binnen deze sector. Er werden diverse ontsluitingsprojecten opgestart met telkens de nodige aandacht voor sensibilisatie en betrokkenheid van de bevolking. Over de Mechelse grenzen heen werden belangrijke regionale samenwerkingsverbanden opgezet. Een belangrijke doelstelling van deze samenwerkingen was steeds het optimaal inzetten van de aanwezige expertise en de uitwisseling hiervan, ook met erfgoedactoren buiten de regio en met deskundige partners buiten de erfgoedsector. De Erfgoedcel speelde hierbij zoveel mogelijk de rol van coördinator maar nam indien nodig ook een meer uitvoerende rol op zich. Gerichtte communicatie was doorheen de hele werking een continu aandachtspunt.

Op 7 mei 2004 werd de regelgeving m.b.t. de erfgoedconvenants decretaal verankerd in het Erfgoeddecreet. Dit bood de Stad Mechelen de mogelijkheid om op langere termijn te plannen en in samenspraak met de sector een coherent geïntegreerd en integraal erfgoedbeleid voor de komende 4 jaar uit te stippelen. (Evaluatie: zie 3.2.3.b Interne evaluatie van het convenant 2005 – 2008.) Om de vele doelstellingen van dit beleid te kunnen realiseren, werd de erfgoedcel vanaf januari 2005 versterkt met een coördinator verenigings- en vrijwilligerswerking.

Ondertussen werd ook de opening van het Erfgoedcentrum volop voorbereid. Inhoudelijk maar ook praktisch werd deze voorbereiding grotendeels getrokken door de Erfgoedcel, in samenwerking met de Stedelijke Musea. Het Erfgoedcentrum opende zijn deuren in september 2005 met het project Stad in Vrouwenhanden, gecoördineerd door de vzw Mechelen 2005 (nu vzw MMechelen). Op dat ogenblik startte ook de permanente werking van het Erfgoedlabo en de Schatkamer (iets later). In 2005 en 2006 werd de coördinatie en werking van het Erfgoedcentrum volledig gedragen door de Erfgoedcel en de Stedelijke Musea. De functie van centrale coördinator voor het Erfgoedcentrum (tevens afdelingshoofd erfgoedontwikkeling), die voorzien was vanaf 1 januari 2006, kon immers pas op 1 december van dat jaar ingevuld worden.

De werking van het Erfgoedcentrum blijft ook na 2006 binnen het convenant voor een verhoogde projectdruk zorgen. Behalve de coördinator en twee deeltijdse baliebedienden heeft het Erfgoedcentrum immers geen eigen personeel. Om de uitgebreide projectwerking aan te kunnen, werd de Erfgoedcel in september 2006 versterkt met een projectcoördinator.

Sinds 2003 wordt het Mechelse convenant inhoudelijk geadviseerd door een stuurgroep. Deze bestaat uit zowel stedelijke als niet-stedelijke experts. Er zijn vertegenwoordigers van de vier grote deelsectoren van erfgoed aanwezig (archieven, musea, volkscultuur, onroerend erfgoed) maar ook van aanverwante sectoren (onderwijs, sociaal-cultureel werk, ...). De stuurgroep vergadert vijf maal per jaar. De samenstelling van de stuurgroep wordt in 2008 geëvalueerd in functie van het nieuwe beleidsplan.

De formele goedkeuring van de beleidsopties voor het convenant gebeurt door het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad. Beleidsdocumenten worden, zoals decretaal bepaald, ter goedkeuring aan deze organen voorgelegd. Zowel het beleidsplan als de actieplannen worden bovendien besproken met de Cultuurraad.

3.2.3.b Interne evaluatie van het convenant 2005 - 2008

De evaluatie van de afzonderlijke acties en projecten op basis van de doelstellingen komt uitgebreid aan bod in de jaarverslagen. Onderstaande evaluatie gaat daarom niet diep in

op deze afzonderlijke acties en projecten maar maakt per doelstelling van het beleidsplan 2005-2008 een balans op van de resultaten.

1. DE ERFGOEDCEL ONTWIKKELT IN NAUW OVERLEG MET DE ERFGOEDSECTOR EEN GEÏNTEGREERD ERFGOEDBELEID VOOR MECHELEN EN DE OMLIGGENDE REGIO.
 - ❖ Een belangrijk overkoepelend gegeven binnen het Mechelse convenant is de regionale werking (soms zelfs tot buiten het arrondissement). Van meet af aan werden samenwerkingsverbanden aangegaan met erfgoedorganisaties en cubeco's van naburige gemeenten. Percentueel gezien komen er uiteraard meer vragen tot samenwerking van Mechelse organisaties dan vanuit de regio. In veel gevallen werd echter vanuit het convenant zelf naar regionale partners gezocht.
 - ❖ Aan de opmaak van het beleidsplan voor het Erfgoedconvenant 2005-2008 ging een ruime bevraging van de lokale en regionale erfgoedsector (27 actoren) vooraf op basis van een enquête en via gesprekken met de Erfgoedraad en de stafvergadering van de stedelijke afdeling Erfgoedontwikkeling. De analyse van de sterktes, zwakten, noden en verwachtingen van de sector waren een belangrijke factor bij het bepalen van de doelstellingen van het convenant. Ook ter voorbereiding van voorliggend beleidsplan werd een ruime bevraging georganiseerd (zie 1.1 Beleidsplanningsproces).
 - ❖ Dat deze doelstellingen effectief aan reële noden tegemoet komen, mag blijken uit het feit dat 4/5 van de bevraagde (gesprekken in functie van het beleidsplan 2009-2014) erfgoedorganisaties die voldoende zicht zeggen te hebben op de werking van de Erfgoedcel, deze expliciet positief evalueren. Vooral op vlak van volgende domeinen ondervindt men nut: ondersteuning van communicatie en visibiliteit, netwerking en expertise-uitwisseling, concrete projecten en inhoudelijke ondersteuning, ondersteuning Erfgoeddag en logistieke steun. Iets minder dan 1/3 van de bevraagde organisaties heeft onvoldoende zicht op de werking van de Erfgoedcel dus op dat vlak ligt nog een duidelijk verbeterpunt.
 - ❖ Het beleidsplan werd vertaald in een leesvriendelijke brochure voor de sector en andere belanghebbenden. Verdere terugkoppeling en aftoetsing, ook tussentijds (bvb. actieplannen), gebeurde via de stafvergadering (tweewekelijks), via de Erfgoedraad en via andere overlegmomenten zoals bvb. voor Erfgoeddag. Het gemis aan een (goed functionerende) erfgoedraad vanaf midden 2006 deed zich wel een tijdje voelen. Gelukkig kon voor het aftoetsen van nieuwe beleidsplan beroep gedaan worden op een ad hoc werkgroep rond erfgoed binnen de vernieuwde cultuurraad. In de beleidsperiode 2009-2014 zal de gerichte communicatie rond beleid en acties i.k.v. het erfgoedconvenant verder worden uitgewerkt.
 - ❖ In aanloop naar de opening van het Erfgoedcentrum Lamot werden gesprekken gevoerd met diverse partners uit de erfgoedsector (regionaal en landelijk niveau). Deze bepaalden mee het concept en vanaf eind 2005 ook de concrete acties en projecten. De Erfgoedcel en de Stedelijke Musea Mechelen droegen vanuit hun eigen werking het leeuwendeel van de initiële uitbouw van het Erfgoedcentrum. In de loop van de beleidsperiode bleek echter duidelijk de nood aan een specifieke beleidsvisie voor het Erfgoedcentrum met als belangrijkste onderdelen enerzijds de onderlinge afstemming tussen de verschillende betrokken diensten en actoren en anderzijds een duidelijker (inhoudelijk) profiel. Op 1 december 2006 trad een coördinator voor het Erfgoedcentrum in dienst, die tegelijk afdelingshoofd van de stedelijke afdeling Erfgoedontwikkeling is (diensten: Archeologie, Erfgoedcel, Stadsarchief, Stedelijke Musea Mechelen). 2007 werd zo een essentieel overgangsjaar, waarin de visie van het Erfgoedcentrum voor de nieuwe beleidsperiode werd

voorbereid. De basisuitgangspunten van het Erfgoedcentrum (laagdrempelige publieksprojecten, vernieuwing en experiment, een geïntegreerde werking, géén specifiek thema maar een 'open' blik op cultureel erfgoed, Lamot als overleg- en netwerkplatform) werden behouden, maar dienden structureel te worden ingebed in de nieuwe beleidsplanning. Hiervoor werden in het voorjaar van 2007 tal van gesprekken georganiseerd met lokale, regionale en landelijke spelers binnen en buiten de erfgoedsector, door de coördinator van het Erfgoedcentrum en de Erfgoedcel. Specifieke aandachtspunten waren steeds de organische inbedding van Lamot binnen de afdeling Erfgoedontwikkeling (met bijvoorbeeld een verduidelijking van de verhouding Erfgoedcentrum en de Mechelse Museumas), de ontwikkeling van een (inhoudelijk) profiel voor het Erfgoedcentrum (ook in het Vlaamse erfgoedlandschap) en een uitklaring van de lokale en regionale taken en opdrachten. Alle verzamelde informatie werd meegenomen in het beleidsplanningstraject van 2007. Het leidde tot één geïntegreerd beleidsplan voor de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum en een nauwe afstemming met het beleidsplan van de Stedelijke Musea Mechelen. Het Erfgoedcentrum kreeg een volwaardige plaats binnen het geïntegreerde beleid van de stedelijke afdeling Erfgoedontwikkeling en het Erfgoedcentrum kreeg een inhoudelijk profiel met prioriteiten. De actualisering van erfgoed staat hierin centraal. Concreet komt dit neer op een gerichte selectie van grote thema's die vertrekken vanuit concrete bouwstenen of vraagstellingen die relevant zijn voor de hedendaagse verstedelijkte samenleving in stad en regio.

2. DE ERFGOEDCEL VERGROOT IN MECHELEN EN DE OMLIGGENDE REGIO, IN SAMENWERKING MET DE ERFGOEDSECTOR, DE TOEGANKELIJKHEID VAN HET VERSPREIDE ERFGOED. ZOWEL DE OORSPRONKELIJKE ALS DE EIGENTIJDSE BETEKENISSEN EN DE PLAATS VAN HET ERFGOED IN DE MAATSCHAPPIJ STAAN HIERBIJ CENTRAAL.

Aan deze doelstelling werd in de loop van de beleidsperiode 2005-2008 via een ruime waaier van korte of lange termijnprojecten gewerkt. De rode draad doorheen deze projecten was dat ze (vrijwel allemaal) in samenwerking met andere erfgoedorganisaties of partners van buiten de erfgoedsector werden uitwerkt en dus ook een belangrijk aspect van netwerking en expertise-uitwisseling inhielden.

- ❖ In veel gevallen focusten ze op erfgoed dat niet tot het (kern)domein van de bestaande erfgoedorganisaties behoort en/of zeer verspreid aanwezig is (mondelijke getuigenissen, foto's, films en ander beeldmateriaal, tradities). Voorbeelden hiervan waren Lamot ingekaderd, Zingen voor Sinte-Mette, Laméren auver vreuger, Onder vriendelijk vuur, Voormoeders, Chiro Muizen, Wa ne cinema, Expo 58 back to the future, De Mechelse Reuzenfamilie op bezoek in Lamot, Vreemd Accent en Dijlefeesten De Flux.
- ❖ Ook typisch voor deze projecten is dat ze meestal vertrokken van thematieken die veel mensen aanspreken aangezien ze te maken hebben met 'het herkenbare verleden'. Door deze themakeuze, maar ook door de keuze van de locaties en de gebruikte methodieken, werd steeds gestreefd naar een dynamische en laagdrempelige publiekswerking. Veel van deze projecten genereerden ook een blijvend resultaat in de vorm van publicaties (o.a. de verhalenkrantjes Pro Memorie en de wandelbrochures) of via de websites van de Regionale Beeldbank of het Erfgoedcentrum (geheugenfunctie).
- ❖ De Regionale Beeldbank, de veertiendaagsen rond archeologie (De stad onder je voeten) en dialecten (Vreemd accent), Archeoweb, Anno Expo vertrokken vanuit een focus op erfgoed dat deels wel tot het werkdomein van specifieke erfgoedorganisaties behoort maar dat door onderlinge samenwerking in een breder kader kon geplaatst worden. De Regionale Beeldbank en Archeoweb zijn bovendien instrumenten voor een permanente publieksootsluiting. Vooral

de Regionale Beeldbank ontsluit ondertussen ook erfgoed dat veel ruimer gaat dan de werking van de oorspronkelijk betrokken erfgoedorganisaties (veel materiaal uit privéverzamelingen).

- ❖ De Erfgoedcel speelde ook een stimulerende rol op het vlak van erfgoedontsluiting. Bij de jaarlijkse organisatie van Erfgoeddag en de medecoördinatie van de Week van de Smaak (2006 en 2007) ging veel aandacht naar kwaliteitsbewaking en het stimuleren de partners om originele invalshoeken te vinden. Ook een aantal formats in de werking van het Erfgoedcentrum (Schatkamer in 2005 en 2006 en Erfgoed op zondag in 2006) betekenden een stimulans om een ruime waaier aan erfgoed onder de aandacht van het publiek te brengen.
- ❖ Ten slotte droeg de erfgoedcel ook bij tot het (archief)onderzoek van het Mechelse erfgoed via de projecten rond goudleer en Wa ne cinema.

3. DE ERFGOEDCEL ZORGT, IN SAMENWERKING MET DE ERFGOEDSECTOR, DAT DE INFORMATIE OVER HET ERFGOEDAANBOD IN MECHELEN EN DE OMLIGGENDE REGIO GESTROOMLIJND WORDT EN OPTIMAAL VERSPREID GERAAKT.

- ❖ De Erfgoedcel gaf bij alle projecten aan de partners tips voor de verbetering van hun communicatie. Ze organiseerde een cursus 'schrijven voor het web' en stelde een bundeltje samen met tips voor een heldere schrijfstijl. In het Erfgoedcentrum staat vakliteratuur ter beschikking.
- ❖ De Erfgoedcel maakt deel uit van de stuurgroep cultuurcommunicatie (Stad Mechelen) en van de werkgroep communicatie van de erfgoedcellen (zie doelstelling 9).
- ❖ De Erfgoedcel biedt gemeenschappelijke communicatiekanalen aan en stimuleert het gebruik ervan.
 - De website van de Erfgoedcel is de plek waar de erfgoedorganisaties van Mechelen en de regio samen voorgesteld worden.
 - De Erfgoedcel stimuleert de sector tot het gebruik van de cultuurdatabank bij de bekendmaking van hun initiatieven. Ze heeft de cultuurdatabank ook aan haar website gekoppeld.
 - Ze gaf opdracht aan een fotograaf om op een hedendaagse manier beelden te maken van collectiestukken van de erfgoedorganisaties uit de regio. Dit beeldmateriaal werd frequent gebruikt in de communicatie, zowel door de Erfgoedcel als door de betrokken erfgoedorganisaties.
 - De archievenfolder en archeoweb bieden aan verschillende erfgoedorganisaties de kans om gezamenlijk en op een laagdrempelige manier naar buiten te komen.
 - Bij de communicatie van Erfgoeddag en de Week van de Smaak worden erfgoedorganisaties nauw betrokken.
- ❖ Waar gevraagd, begeleidt de Erfgoedcel de erfgoedorganisaties op maat. Vooral voor het schrijven van persberichten en persfardes werd beroep gedaan op haar deskundigheid.
- ❖ In het Erfgoedcentrum Lamot stelt de Erfgoedcel informatie ter beschikking over erfgoed en erfgoedwerking in de regio. Ze stelt er tijdschriften en folders van tijdelijke activiteiten ter beschikking van het publiek.
- ❖ De Erfgoedcel coördineerde de communicatie van projecten in het Erfgoedcentrum zoals Stadsgezichten, Jean-Paul Laenen, Wa ne cinema, de veertiendaagsen,...

4. DE ERFGOEDCEL STIMULEERT DE ACTIEVE EN PASSIEVE BETROKKENHEID VAN MOEILIK BEREIKBARE DOELGROEPEN BIJ ERFGOED.

In de periode 2005-2008 lag de klemtoon op gezinnen met kinderen (6-12j) en jongeren / jongvolwassenen.

- ❖ Een globaal overzicht van het erfgoed aanbod voor gezinnen met kinderen in Mechelen kon niet worden gerealiseerd. (De nood aan kinderactiviteiten voor het Erfgoedcentrum verlegde de klemtoon naar dit vlak). Eigenlijk zou dit ook in een breder kader moeten worden opgevat dan louter op vlak van erfgoed. Mechelen kinderstad kan hier een belangrijke rol in spelen.
- ❖ Het aanbod voor gezinnen met kinderen werd wel in belangrijke mate verruimd; bij veel van de gerealiseerde projecten werd een kinderluik uitgewerkt. De bedoeling hierbij was steeds dat men in gezinsverband naar een erfgoedactiviteit kon komen omdat er voor groot en klein iets te beleven viel.
 - Voor gezinnen met kinderen is de werking i.k.v. Erfgoeddag een vaste waarde. De deelnemende erfgoedorganisaties worden gestimuleerd tot en begeleid bij de uitwerking van een activiteit voor kinderen. Het doeboekje biedt kinderen telkens de mogelijkheid om het aanbod van Erfgoeddag op een eigen tempo en op kindermaat te ontdekken en legt de link naar hun eigen (erfgoed)belevingswereld. Vanaf 2008 zet Mechelen Kinderstad mee zijn schouders onder Erfgoeddag.
 - Onder het motto 'Kinderen koning' werd aan zeer veel van de projecten in het Erfgoedcentrum (voorwerpen Schatkamer, Erfgoed op zondag, veertiendaagsen, tentoonstellingen, ...) een activiteit voor kinderen gekoppeld. Ofwel deed de Erfgoedcel dit samen met andere erfgoedorganisaties, ofwel stimuleerde ze andere partners om dit te doen.
 - Sinds 2006 is het Erfgoedcentrum ook partner van Mechelen Kinderstad; samen met Mechelen Kinderstad en Tapis Plein werd een erfgoedwandeling (met bijhorende brochure) voor gezinnen uitgewerkt die zowel het roerend, onroerend als het immaterieel erfgoed van op en rond de Dijle belicht. Deze wandeling wordt via het Erfgoedcentrum en In & Uit permanent aangeboden en heeft het Erfgoedcentrum als vertrekpunt.
 - Voor het wijkgeschiedenisproject Laméren auver vreuger werd een kinderatelier uitgewerkt waarbij vooral het concentratieschooltje De Puzzel betrokken was.
 - Voor het project 'Vreemd Accent' werd een brochure voor kinderen ontwikkeld rond taal en dialect. Deze brochure is nog steeds verkrijgbaar in het Erfgoedcentrum. Samen met het VCV (Faro) wordt een begeleidende lesbrief ontwikkeld.

In het algemeen kunnen we concluderen dat er bij de zelf georganiseerde activiteiten soms veel energie werd geïnvesteerd in tijdelijke zaken. Naar de toekomst toe is het wenselijk om de kinderactiviteiten vaker te laten resulteren in een blijvend pakket. De structurele samenwerking met Mechelen Kinderstad kan hierin een belangrijke rol spelen. De 'insijpeling' van erfgoed in hun kinderactiviteiten kan een meerwaarde betekenen voor de bekendmaking van erfgoed bij dit doelpubliek.

- ❖ Bij jongeren en jong volwassenen wilden we vooral een actieve betrokkenheid genereren of stimuleren.
 - De samenwerking met de Katholieke Hogeschool Mechelen was hierin een belangrijk kanaal. Studenten van de afdeling radio en televisie maakten filmpjes over de voorwerpen die in de Schatkamer werden belicht en vooral over de betrokken erfgoedbewaarders, waardoor ze op zoek moesten naar het verhaal over de zorg voor erfgoed. Studenten van het specialisatiejaar EVENT – concept en organisatie, werkten het slotevenement voor de archeologieveertiendaagse uit.

Studenten communicatiemanagement ontwikkelden een campagne rond erfgoed en jongeren.

- Digitale voormoeders was voornamelijk een mondelinge geschiedenisproject waarbij leerlingen van het 5de jaar ASO van de Ursulinen op zoek gingen naar de leefwereld van hun eigen voormoeders. Het werd uitgewerkt i.k.v. het evenement Stad in vrouwenhanden.
- Ook het project rond het zestigjarig bestaan van Chiro Muizen werd ondersteund door de Erfgoedcel. De betrokken jongeren werden gestimuleerd en begeleid bij het professioneel registreren van getuigenissen en bij het uitwerken van een publicatie en publieksmoment.
- In 2006 werd het concept van Tournee Lamot ontwikkeld; een format waarmee we erfgoed bekend maken bij jongeren en jong volwassenen door het te verbinden met activiteiten die hen aanspreken. Aansluitend bij lopende projecten in en rond het Erfgoedcentrum trakteren we de doelgroep op een dosis erfgoed verpakt in een hip kleedje. Deze aanpak wordt in eerste instantie gekozen om naambekendheid te verwerven voor de jongeren-erfgoedwerking en erfgoed te ontdoen van het stoffige imago waarmee jongeren en jong volwassenen het vaak connoteren. Op termijn streven we naar een actievere participatie van de jongeren en jong volwassenen. De eerste twee edities van Tournee Lamot waren gelinkt aan de tentoonstelling Jean-Paul Laenen in Lamot en aan Erfgoeddag 2007. Editie drie volgt in 2008 bij Anno Expo.

Ondanks het feit dat jongeren en jong volwassenen een weinig evidente doelgroep zijn voor erfgoedwerking, merken we dat er door gebruik van de juiste kanalen en formats toch kansen zijn om hen actief te betrekken. Het initiatief van Tournee Lamot zal dan ook verder worden uitgewerkt in de volgende beleidsperiode.

5. DE ERFGOEDCEL BEVORDERT DE NETWERKING BINNEN HET LOKALE EN REGIONALE ERFGOEDVELD.

Netwerking en expertise-uitwisseling zitten eigenlijk verweven doorheen vrijwel de ganse werking van de erfgoedcel. We trachten hieronder een onderscheid te maken tussen projecten of acties die in de eerste plaats op netwerking en expertise-uitwisseling gericht zijn, samenwerkingen waarbij het netwerk als middel wordt ingezet en acties die eerder gericht zijn op het aanbieden van materiële middelen (logistiek, infrastructureel, ...) voor de optimalisering van de werking van de (regionale) erfgoedsector. Deze indeling is evenwel moeilijk te maken want veel projecten zijn een combinatie van deze factoren.

- ❖ Acties die specifiek op netwerking en expertise-uitwisseling zijn gericht
 - Onder deze noemer hoort zeker de deelname aan specifieke overlegstructuren als de stafvergadering van de afdeling Erfgoedontwikkeling, het departementsoverleg en de Erfgoedraad. Deze laatste maakte weliswaar een moeilijke periode door en ging eind 2006-begin 2007 terug op in de algemene Cultuurraad. De Erfgoedcel stimuleerde de opname van een aantal deskundigen op vlak van erfgoed in het bestuur van de vernieuwde Cultuurraad. De coördinatoren nemen daarnaast ook deel aan een aantal lokale stuur- of werkgroepen (werkgroep cultuurcommunicatie van de stad, Bouwplan van het Paradijs van Het Firmament, ...) en geven vanuit de expertise die ze doorheen hun werking opbouwen, telkens als dit gevraagd wordt individuele adviezen.
 - Ook de balie en het e-mailadres van het Erfgoedcentrum zijn belangrijke instrumenten voor het doorgeven van expertise en informatie.

- Bij het lange termijnproject rond de calamiteitenplanning is de uitbouw van het netwerk essentieel. Behalve het uitwisselen van goede tips, voorbeelden en informatie is het namelijk de bedoeling dat de betrokken erfgoedorganisaties en hulpdiensten in geval van een calamiteit effectief en zo efficiënt mogelijk op elkaar beroep kunnen doen. Eind 2008 zal het netwerk 12 organisaties omvatten, waaronder 6 kerken.
 - Na afloop van Erfgoeddag wordt steeds een evaluatievergadering georganiseerd voor de deelnemers waar de globale aanpak en individuele activiteiten worden besproken en waar verbetertips worden uitgewisseld. Ook bij de andere projecten die de Erfgoedcel coördineert, wordt na afloop steeds het doorlopen traject geëvalueerd met alle betrokken partners.
 - Ook op vlak van communicatie en vrijwilligerswerking zitten belangrijke aspecten van netwerking en expertise-uitwisseling verbonden. Deze komen aan bod onder doelstellingen 3 en 6.
- ❖ De Erfgoedcel stimuleert zeer sterk de praktische samenwerking binnen de regionale erfgoedsector én met partners van buiten deze sector (ruimere cultuur- en kunstensector, diensten Diversiteit, Gemeenschapsvorming, Lokale Economie, toerisme,...). Bedoeling daarbij is dat zowel de beschikbare middelen als de aanwezige expertise zo optimaal mogelijk worden ingezet. De Regionale Beeldbank en Archeoweb zijn voorbeelden van instrumenten die op die manier op lange termijn functioneren. De veertiendaagsen in het Erfgoedcentrum rond resp. archeologie (De stad onder je voeten) en dialecten (Vreemd accent) toonden aan dat, door diverse organisaties elk vanuit hun eigen invalshoek te laten samenwerken, een veelzijdige publiekswerking en –sensibilisatie mogelijk wordt. Ook de andere samenwerkingen (vrijwel alle projecten werden gerealiseerd i.s.m. meerdere partners), zoals voor Anno Expo, Laméren auver vreuger, Voormoeders, Sinte Mette, Wa ne cinema, ... betekenden een meerwaarde voor de partners én voor het eindresultaat van de projecten. Voor Erfgoeddag stimuleert de Erfgoedcel ook steeds de onderlinge samenwerking tussen de deelnemende instellingen en verenigingen.
- ❖ Tenslotte streeft de Erfgoedcel ook door het aanbieden van meer materiële middelen naar de optimalisatie van de werking binnen de regionale erfgoedsector.
- Een belangrijk instrument hierin is het Erfgoedcentrum Lamot, waar erfgoedorganisaties veelal kosteloos gebruik kunnen maken van ruimtes en logistieke ondersteuning bij de organisatie van activiteiten en overlegmomenten.
 - De uitleenbalie stelt bovendien allerlei apparatuur ter beschikking (digitale fotoestellen, camera's, beamers, minidiscrecorders) tegen een minimale vergoeding.
 - Meer inhoudelijk: in het Erfgoedlabo zijn er een beperkt aantal min of meer gespecialiseerde boeken over bvb. erfgoededucatie, behoud en beheer van erfgoed, ... aanwezig. Ook de periodieke publicaties van steunpunten en koepelorganisaties die de werking van erfgoedverenigingen en –instellingen ondersteunen of die één bepaalde categorie erfgoed onder hun hoede nemen of zich bijvoorbeeld op jongerenwerking toeleggen, staan er ter beschikking.
 - In de Schatkamer kregen meerdere erfgoedorganisaties in 2005 en 2006 een podium om, aansluitend bij het voorwerp in de kijker, ook hun eigen werking onder de aandacht te brengen van het publiek van het Erfgoedcentrum.
 - Op Erfgoeddag 2005 en 2006 ten slotte legde de Erfgoedcel een shuttle- en busdienst in om de verder afgelegen deelnemers

makkelijker bereikbaar te maken. In 2007 en 2008 gebeurt dit via een fietsrouteknooppunt.

6. DE ERFGOEDCEL STIMULEERT HET ACTIEVE ENGAGEMENT VAN POTENTIËLE VRIJWILLIGERS VOOR ERFGOED.

❖ Info verzamelen

In 2005 werd veel tijd besteed aan het in kaart brengen van de noden en de bestaande ervaring met betrekking tot vrijwilligerswerk binnen en buiten de erfgoedsector (theoretisch kader, wettelijke bepalingen waaronder nieuwe wet 2005, verzekering, ...). Dit gebeurde via deskresearch, gesprekken met deskundigen en het volgen van cursussen en lezingen van het Vlaams en Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk.

❖ Peilen naar de noden: Kwantitatief en kwalitatief onderzoek steunde op bevestigingen in het kader van het beleidsplan van de Erfgoedcel en van onderzoeken van bvb. Heemkunde Vlaanderen en andere erfgoedsteunpunten. Bovendien werd via gesprekken met erfgoedorganisaties en andere verenigingen gepeild naar de ervaring van de verenigingen en de vrijwilligers.

❖ Structuur:

- In 2005 en 2006 organiseerde de erfgoedcel tweemaal een cursussenreeks over de diverse aspecten van vrijwilligersbeleid (incl. wetgeving) voor zowel de verenigingen als de instellingen. De cursus had tot doel de cursisten o.a. in staat te stellen om afgebakende en doordachte functieomschrijvingen te maken voor de vrijwilligers die zij nodig hebben. Hierop kwamen helaas weinig verenigingen af. Dit heeft grotendeels te maken met het feit dat zij zichzelf niet als vrijwilligersorganisaties percipiëren en dus weinig geneigd zijn om op ruimere ondersteuningsinitiatieven op dit vlak in te gaan. Kleinere initiatieven om individuele verenigingen te ondersteunen (bvb. stimuleren om op Erfgoeddag potentiële vrijwilligers te werven), blijken vaak meer effect te hebben.
- Ondertussen denken ook de dienst Archeologie en de Stedelijke Musea aan de uitbouw van een vrijwilligersbeleid. De coördinator verenigings- en vrijwilligerswerking begeleidt hen hierbij

❖ Eigen vrijwilligerswerking

- In 2006 werd voor het Erfgoedcentrum een eigen vrijwilligerswerking opgestart en ingebed in een aangepaste structuur (databank, verzekering, reële onkostenvergoeding, formulieren, ...). Doel is het draagvlak voor erfgoed te vergroten, zelf praktijkervaring rond vrijwilligerswerking te vergaren en een voorbeeldfunctie op te nemen. De vrijwilligers worden in het Erfgoedcentrum voornamelijk ingezet voor praktische taken, waaronder bezoekersonthaal. Naar buiten toe treden ze soms ook op als een soort van ambassadeurs, bvb. op de cultuurmarkt 2007.
- In 2007 werd voor het eerst een echt erfgoedproject uitgewerkt i.s.m. individuele vrijwilligers. Voor Expo 58. Back to the future werden vrijwilligers gezocht die interviews wilden afnemen en verwerken. Zij kregen hiervoor een speciale opleiding en werden ook tussentijds structureel begeleid.
- De vrijwilligerswerking wordt op regelmatige tijdstippen in de kijker geplaatst. Letterlijk, naar buiten toe, gebeurt dit bvb. via uniforme t-shirts en door de vrijwilligers een plaats te geven in de Erfgoeddagbrochure. Intern gebeurt dit o.a. via medewerking aan het vrijwilligersfeest van de stad of aan een specifieke activiteit voor de vrijwilligers bij Expo 58. Back to the future.

7. DE ERFGOEDCEL STIMULEERT BIJ ORGANISATIES EN INDIVIDUELE PERSONEN DE BEWUSTWORDING VOOR HET BELANG VAN HUN ERFGOED EN VAN HUN ERFGOED-IN-WORDING. ZE ZET ZICH ZELF BOVENDIEN ACTIEF IN VOOR HET VEILIG STELLEN VAN VERSPREID ERFGOED.

- ❖ Om het bewustzijn voor het belang van erfgoed te stimuleren, is het eerst en vooral belangrijk dat mensen weten wat het begrip erfgoed allemaal inhoudt. Dit tracht de Erfgoedcel te realiseren door in haar eigen projecten een veelzijdige waaier aan erfgoed te behandelen en hier ook duidelijk over te communiceren.
 - De 'lightversie' van het beleidsplan, die geïllustreerd is met zoveel mogelijk concrete voorbeelden uit de werking van de Erfgoedcel, wordt via het Erfgoedlabo ook verspreid onder het geïnteresseerde publiek.
 - Door op Erfgoeddag en bij de Week van de Smaak (2006 en 2007) samen met de deelnemende erfgoedorganisaties te streven naar een veelzijdig programma en dit programma via één overkoepelende communicatie bekend te maken, wordt de veelzijdigheid van erfgoed concreet zichtbaar.
 - Dit gebeurde ook via de Schatkamer, waar in 2005-2006 ongeveer om de twee maanden een ander erfgoedstuk én het verhaal erachter centraal werd gezet. De stukken waren erg divers van aard en kwamen uit diverse openbare en privécollecties.
 - Ook doorheen de andere projecten kwamen diverse vormen van erfgoed aan bod die vaak zeer dicht bij het publiek stonden (fotomateriaal in de Regionale Beeldbank, architectuur bij Anno Expo en Jean-Paul Laenen in Lamot, mondelinge getuigenissen bij o.a. Wa ne cinema, Digitale Voormoeders en Onder vriendelijk vuur, films bij het filminventarisatieproject, tradities bij Sinte-Mette, en de Mechelse reuzenfamilie in Lamot, dialecten bij Vreemd Accent, archeologische vondsten via Archeoweb en De stad onder je voeten, diverse materiële stukjes bij de oproep naar 'Margareta-erfgoed' bij de bevolking, muziek tijdens S(w)inging Mechelen, ...). Niet enkel de soorten erfgoed maar ook de thema's waren veelzijdig (cinema's, voormoeders, vluchtelingen van de Spaanse burgeroorlog, Expo 58 en jaren '50, wijkgeschiedenis Leuvensesteenweg, bombardementen, brouwerij Lamot, familierecepten, kunstenaarserfgoed, Dijlefeesten, ...). In de communicatie over deze projecten werd steeds getracht om het belang van het erfgoed in kwestie te duiden en ruimer te kaderen.
- ❖ De Erfgoedcel zette zich zelf concreet in voor het veilig stellen van verspreid erfgoed, veelal in digitale vorm. Aangezien het hier in de meeste gevallen om erfgoed van privépersonen ging, trachtten we de eigenaars ook steeds te sensibiliseren rond het feit dat wat zij zelf bewaren (materieel of immaterieel) ook van belang kan zijn en interessant om met de gemeenschap te delen.
 - De projecten mondelinge geschiedenis (Laméren auver vreuger, Digitale Voormoeders, Wa ne cinema, Chiro Muizen, Onder vriendelijk vuur en Expo 58. Back to the future, Dijlefeesten) zetten hier sterk op in. In totaal werden meer dan 250 getuigenissen opgenomen en verwerkt in publicaties (vnl. Pro Memorie-verhalenkrantjes en wandelbrochures) en luisterfragmenten. Ontelbaar veel beeldmateriaal en andere documenten werden bij deze projecten gescand. Een selectie hiervan vond eveneens zijn neerslag in de publicaties en in de Regionale Beeldbank.
 - De Regionale Beeldbank wordt ook via spontane aanbiedingen van bezoekers gespijst met beeldmateriaal uit privécollecties. Soms leiden deze contacten ook effectief tot schenkingen aan de betrokken archiefinstellingen.

- Tot slot zijn de balie van het Erfgoedlabo en het mailadres van het Erfgoedcentrum ondertussen goed gekend als aanspreekpunt (en doorverwijsluik) voor iedereen met vragen over erfgoed. De balie verspreidt bovendien actief de brochure *Hebben en houden. Tips om je erfgoed gezond te houden* die voor Erfgoeddag 2005 werd aangemaakt.
- ❖ Wat betreft sensibilisering van de erfgoedsector zijn vooral Erfgoeddag en het project calamiteitenplanning van belang.
 - Het voorbereidende traject voor Erfgoeddag en vooral de uitwerking van de themalijnen wordt door de erfgoedcel steeds aangegrepen om de deelnemende erfgoedorganisaties op een andere manier te laten nadenken over het erfgoed dat ze bewaren.
 - Voor het traject calamiteitenplanning stimuleerde de erfgoedcel zoveel mogelijk Mechelse erfgoedbeherende instellingen tot deelname. Ze zorgt voor professionele begeleiding bij de opmaak van de plannen. In 2006 werd voor de deelnemers en andere geïnteresseerden ook een cursus insectenbestrijding georganiseerd.
8. DE ERFGOEDCEL MAAKT VAN HET ERFGOEDCENTRUM LAMOT EEN DRAAISCHIJF VOOR VOORTDURENDE REFLECTIE OVER ERFGOED, DIE DE PRAKTIJK VAN EEN VERNIEUWENDE ERFGOEDWERKING VERBINDT AAN EEN THEORETISCHE BASIS EN DIE LEIDT TOT DE ONTWIKKELING EN DE CREATIE VAN BRUIKBARE METHODES EN MODELLEN.

De voornaamste resultaten van deze doelstelling zijn enerzijds het initiatief van de Lamotgesprekken en anderzijds het ter beschikking stellen van de infrastructuur en logistiek van het Erfgoedcentrum voor reflectiemomenten, studiedagen, e.d. van landelijke erfgoed- en aanverwante organisaties.

- ❖ De doelstelling van de Lamotgesprekken (reflectiegroep, i.s.m. met CBV en VCV) was om vernieuwende denksporen te leveren voor de invulling van het begrip erfgoed en creatieve ideeën te verzamelen voor een verbredende erfgoedpraktijk in Vlaanderen. De 12 deelnemers werden uitdrukkelijk niet geselecteerd op hun deskundigheid op vlak van erfgoed, maar op hun verworven competentie op andere, uiteenlopende terreinen waarop ze (al dan niet professioneel) bezig zijn of waren en op hun vermogen om vernieuwend te denken. Vanuit interviews over wat voor hen erfgoed betekent werden een aantal stellingen afgeleid waarmee verder werd gewerkt (bv. 'Erfgoed is overall', 'erfgoed als referentiekader voor zingeving', 'het belang van herinneringen verschuift', ...). Dit leidde uiteindelijk tot 4 geclusterde stellingen die via de journalistenmethode werden geconfronteerd met een bredere klankbordgroep: mensen die wel al langer en eventueel professioneel met erfgoed bezig zijn. De commentaren hierop werden per stelling bijeengebracht in conclusies en aanbevelingen. (In de loop van 2008 wordt bepaald hoe deze conclusies en aanbevelingen concreet verder worden ingezet.)
- ❖ Vanaf 2006 verleende het Erfgoedcentrum ook zijn (veelal logistieke) medewerking aan de reflectiemomenten, studiedagen enz. van landelijke erfgoedorganisaties en andere specialisten:
 - 2006:
 - Koplopers gezocht II – Heemkunde Vlaanderen
 - Vergadering en presentatie i.k.v. *Bouwplan van het paradijs* – Het Firmament
 - Dag van de literatuureducatie - Canon Cultuurcel, VCOB, Stichting Lezen en Erfgoedcentrum Lamot
 - Infosessie Erfgoeddag – CBV
 - Openingsevenement Week van de Smaak – VCV
 - Provinciale infodag archeologie – Provincie Antwerpen

- 2007
 - Lezing Firmament
 - studiedag Kinderen en Cultuur - Cultuurnet Vlaanderen
 - International Architecture Workshop - Sint-Lukas
 - Nederlandse dialectendag – Stichting Nederlandse Dialecten, Variaties vzw, VCV, Erfgoedcentrum Lamot
 - Contactdag Forum Vlaamse Archeologie
 - Studiedag Archiefbeheer - Heemkunde Vlaanderen
 - Cursus museumconsulenten Provincie Antwerpen
 - Infosessie EGD - CBV
 - Dag van de architectuur - VAI
 - Denktank erfgoededucatie – Canon Cultuurcel, CBV, AKE, VIOE
 - Dag van de literatuureducatie - Canon Cultuurcel, VCOB, Stichting Lezen en Erfgoedcentrum Lamot

9. DE ERFGOEDCEL DRAAGT BIJ TOT EXPERTISE-UITWISSELING TUSSEN DE ERFGOEDCELLEN EN TOT DE ONTWIKKELING EN VERSPREIDING VAN INSTRUMENTEN EN METHODES VOOR ERFGOEDWERKING DIE OP LANDELIJK NIVEAU INZETBAAR ZIJN.
- ❖ de coördinatoren van de Erfgoedcel namen deel aan een aantal stuurgroepen en adviesraden (De lijst hieronder bevat geen stuurgroepen i.k.v. ruimere projecten; die komen in een volgend punt aan bod. Meer uitleg over onderstaande stuur- en werkgroepen is te vinden in de jaarverslagen.):
 - Sigrid Bosmans, coördinator verenigings- en vrijwilligerswerking
 - Stuurgroep project 'Het lokale erfgoed als geheugen voor de lokale samenleving'
 - brainstormsessie nieuwe format Erfgoeddag
 - stuurgroep Erfgoeddag
 - stuurgroep erfgoed digitaal (Katholieke Hogeschool Mechelen en Stedelijke Musea Mechelen)
 - Annelies Lieten, coördinator erfgoedbeleid
 - beoordelingscommissie erfgoedconvenants en projecten cultureel erfgoed
 - stuurgroep 'Integratie Decreet op de Volkscultuur' (in Erfgoeddecreet)
 - werkgroep digitalisering van de erfgoedcellen en CBV
 - interactieve workshops 'Eén integraal lokaal cultuurbeleidsplan' van Cultuur Lokaal, VCOB en CBV
 - Kim Van Belleghem, projectcoördinator
 - werkgroep erfgoededucatie van de erfgoedcellen
 - Tina Vanhoye, coördinator erfgoedcommunicatie
 - adviescommissie cultureel erfgoed
 - stuurgroep Erfgoeddag
 - stuurgroep Erfgoedcellensite
 - werkgroepen communicatie van de erfgoedcellen (mede-initiatiefnemer)
 - stuurgroep 'Bouwplan van het Paradijs' van Het Firmament (ontwikkeling van expertisecentrum omtrent Figurentheater)
 - Algemene vergadering Culturele Biografie Vlaanderen
 - Nico Wouters, afdelingshoofd erfgoedontwikkeling en coördinator Erfgoedcentrum Lamot
 - Raad van Bestuur Centrum voor Publieksgeschiedenis (UG)
 - Raad van Bestuur Heemkunde Vlaanderen
 - Wetenschappelijk begeleidingscomité Joods Museum van Deportatie en Verzet (2007)
 - Stuurgroep 'Bouwplan van het Paradijs' (ontwikkeling van expertisecentrum omtrent Figurentheater)

- ❖ Een aantal projecten waren specifiek gericht op het ontwikkelen van instrumenten en methodes:
 - Erfgoedcellensite: Realisatie van een nieuwe databankgestuurde website voor de 13 erfgoedcellen; nieuwe lay-out en grondig herdachte databank volgens één basispakket met uitbreidingsmogelijkheden. Nieuwe erfgoedcellen kunnen mee instappen. De Erfgoedcel Mechelen zetelde in de uitgebreide werkgroep, die de gezamenlijk beslissingen nam.
 - Expo 58: back to the future: een landelijk project dat een geheugenkaart wil aanleggen met getuigenissen en beeldmateriaal over de wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel. Die geheugenkaart wordt op verschillende manieren ontsloten; een website met geluidsfragmenten en filmfragmenten en een publicatie. Het is voor de eerste keer in Vlaanderen dat een gebeurtenis uit het verleden systematisch en op zo een grote schaal wordt gedocumenteerd aan de hand van mondelinge geschiedenis. De Erfgoedcel Mechelen nam deel aan de stuurgroep.
 - Van horen zeggen III: Haalbaarheidsstudie naar een innovatieve, (de)centrale applicatie voor de ontsluiting van mondelinge bronnen en geluidsarchieven in Vlaanderen. Eindrapport opgeleverd in het najaar van 2007. De erfgoedcellen participeerden in dit project van de UGent.
 - Calamiteitenplanning: dit project (in 2005 samen met stad en provincie Antwerpen en Vlaamse Gemeenschap; vanaf 2007 met Antwerpen, Gent en Leuven) heeft behalve de individuele individuele calamiteitenplannen en het lokale netwerk ook de bedoeling om een werkbaar traject uit te werken dat ook voor anderen toepasbaar is. Het wil bovendien de aandacht voor het belang van veiligheidszorg vergroten. CBV is coördinator van het interstedelijke project, de erfgoedcellen partner en lokale coördinator.
 - Proeftuin Culturele Diversiteit: Proeftuin i.k.v. het project Lokaal Geheugen van Heemkunde Vlaanderen waarbij met het Sportimonium en Heemkundige kring De Semse wordt gewerkt rond het profiel van de bezoeker van het domein in Hofstade: van het begin tot nu, met focus op de interculturaliteit van de bezoekers die er altijd al is geweest. Erfgoedcel Mechelen is projectpartner.
- ❖ Uiteraard gebeurt veel van de expertise-uitwisseling met andere erfgoedcellen of andere organisaties op informele basis. De coördinatoren van de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum verlenen zeer vaak adviezen n.a.v. concrete vragen i.v.m. hun werkdomeinen (beeldbanken, vrijwilligerswerking, inventarisatie bewegend beeldmateriaal, ...). Hiervan wordt evenwel geen lijst bijgehouden.

3.2.3.c Evaluatie van de convenantwerking door de lokale erfgoedsector

Bij de bevraging van de erfgoedsector in functie van het beleidsplan 2009 – 2014 werd ook gepeild naar de mening van de erfgoedorganisaties over de convenantwerking tot nu toe. (De vragen hadden concreet betrekking op de werking van de Erfgoedcel aangezien deze bij de sector beter bekend is dan de term 'convenant'.)

De werking van de Erfgoedcel is vrij goed bekend bij de sector (meer dan twee derde), zij het met de logische kanttekening dat verschillende organisaties maar zicht hebben op een deel van de werking (Erfgoeddag en projecten waarbij ze zelf betrokken zijn). Ongeveer 61% procent evalueert de werking expliciet positief (wie er te weinig kijkt op heeft, beantwoordde deze vraag meestal niet).

Als belangrijkste sterktes van de Erfgoedcel vermeldt men:

- sector samenbrengen, deuren openen, overleg

- communicatie
- know how op vlak van publiekswerking, publieksbereik
- organisatie Erfgoeddag
- bewustmaking, sensibilisering rond erfgoed
- professionalisme, goede voorbereiding en organisatie
- mobiliseren van vrijwilligers
- aanspreekbaarheid, luisterend oor
- jong, dynamisch team

Als zwaktes worden o.a. vermeld:

- 'overstretching' door te veel of te zware projecten waardoor werklast op te weinig (en dezelfde) schouders, binnen en buiten de Erfgoedcel, terchtkomt. Gevolg : sommige projecten "lopen vast" of vorderen met mondjesmaat / output is niet altijd even tastbaar
- onduidelijke taakverdeling

Een belangrijke kans:

- het rijke potentieel van het Mechelse erfgoed zelf biedt vele werkmogelijkheden

Bedreigingen:

- de 'verleuking' van de ergoedsector (oplettten om niet in die val te trappen)
- werken met oudere generaties (sector) die niet voor alles open staan
- oplettten voor overbevraging, oog hebben voor wat mogelijk is voor sector
- onduidelijke en/of onvoldoende financiering vanwege hogere overheden
- wantrouwen van de lokale verenigingen t.o.v. de subsidieregeling

De erfgoedorganisaties ondervinden voor hun eigen werking tot nu toe voornamelijk nut van de werking van de Erfgoedcel op vlak van:

- Ondersteuning communicatie – visibiliteit
- Netwerking, expertiseuitwisseling
- Concrete projecten, inhoudelijke werking
- Erfgoeddag
- Logistiek

De komende jaren verwachten de erfgoedorganisaties van de Erfgoedcel:

- Netwerking, expertiseuitwisseling, adviesverlening
- Verenigingen een stem geven, oog hebben voor hun noden, vinger aan de pols houden en helpen waar nodig (maatwerk)
- Sensibilisering voor betekenis van en omgang met erfgoed (integraal), problematieken in de kijker zetten
- Concrete samenwerkingen (ook vaak te maken met met netwerking, krachten bundelen)
- Projecten die minder vlot lopen afwerken en iets concreets laten opleveren, eerder dan vele nieuwe projecten starten
- Bepaalde thema's aanpakken

Sterktes

- goede communicatieve vaardigheden (wel nog verder inwerken in nieuwe communicatiemedia, bvb. web 2.0)
- sterk in projectmanagement
- stimuleren en coördineren van netwerking en samenwerking binnen en buiten sector
- basiskennis beleidsmatig werken en betrekken van de sector bij het beleid
- oog voor noden van de sector
- wegwijs binnen regionale erfgoedsector, koepels, steunpunten en betrokken diensten overheden

- ervaring met kinder- en jongerenwerking
- kennis en ervaring mondelinge geschiedenis
- kennis wettelijk kader vrijwilligerswerking (nog niet op vlak van vzw-wetgeving)
- Erfgoedcentrum Lamot vertelt nu reeds het verhaal van stad en regio zoals in de definitie van 'fora voor geïntegreerde erfgoedpraktijk'
- Erfgoedcentrum Lamot zoekt vanuit zijn katalysatorfunctie nieuwe methodieken i.f.v. de projecten die het erfgoed uit Mechelen en de regio ontsluiten.
- goed functionerende vrijwilligerswerking in het Erfgoedcentrum + kader hiervoor
- aandacht voor / ervaring met reflectie en visievorming (Lamotgesprekken)
- geëngageerde en flexibele coördinatoren
- actieve deelname aan werkgroepen op diverse domeinen
- Infrastructuur Erfgoedcentrum Lamot

Zwaktes

- vaardigheden timemanagement en langetermijnplanning schieten te kort
- thematische projecten brengen vaak een dynamiek op gang; na afloop komen nog getuigenissen, materiaal, interesses, ... naar boven waarop dan wegens tijdsgebrek niet meer voldoende kan worden ingespeeld
- slechts beperkte expertise op vlak van werking met cultureel diverse groepen
- Onvoldoende kennis van nieuwe technieken voor publiekswerking
- Te weinig oog voor bruikbare methodieken bij andere sectoren (ook voor andere aspecten dan publiekswerking)
- slechts beperkte kennis van educatieve werking
- slechts beperkte kennis behoud en beheer
- Projecten ontstaan vaak spontaan en er wordt te weinig bewust stilgestaan bij het geheel en de doelstellingen die eraan kunnen worden gekoppeld, de effecten op lange termijn, het opentrekken naar alle nuttige partners en potentiële doelgroepen (reflectie voor en na)
- Te grote hoeveelheid projecten voor beperkt aantal medewerkers (o.a. sinds opening Erfgoedcentrum en door gevoel op bepaalde opportuniteiten te moeten inspelen) waardoor sommige projecten hun einddoel niet optimaal bereiken
- Gebrek aan goede meetinstrumenten om de realisatie van doelstellingen tussentijds af te toetsen
- Eigen initiatief op vlak van expertise-uitwisseling op landelijk vlak kan beter
- geen duidelijke strategie onderwerpskeuzes op lange termijn
- onduidelijke relatie Erfgoedcel – Erfgoedcentrum
- identiteit Erfgoedcentrum is niet duidelijk genoeg
- vrijwilligerswerking is nog te weinig gericht op inhoudelijke inbreng (voornamelijk onthaal en praktische taken)

Kansen

- beschikbaarheid van een stuurgroep als inhoudelijke adviesorgaan
- positieve evaluatie van de Erfgoedcel door de lokale erfgoedsector

Bedreigingen

- Opletten voor verleuking van erfgoed(sector)
- werken met oudere generaties (sector) die niet voor alles open staan
- opletten voor overbevraging, oog hebben voor wat mogelijk is voor sector

3. Missie en visie

3.1 MISSIE

Mechelen is een dynamische cultuurstad waar erfgoed een betekenisvolle plek krijgt in de hedendaagse samenleving. Daarom bouwt de Stad het Erfgoedcentrum Lamot uit tot een forum waar ze het verhaal van de stad én van de regio op een vernieuwende en verfrissende manier vertelt. Ze zoekt hiervoor partners binnen en buiten de erfgoedsector. Ze stimuleert de erfgoedorganisaties en –gemeenschappen in hun engagement door een ondersteuningsbeleid waar samenwerking en uitwisseling van ervaring centraal staan. Vanuit deze erfgoedwerking draagt Mechelen bij tot expertise-uitwisseling en reflectie op landelijk niveau.

3.2 VISIE

3.2.1 Een betekenisvolle plek in de hedendaagse verstedelijkte samenleving

Een hedendaagse samenleving, zoals in de verstedelijkte regio Mechelen, verandert razendsnel. Erfgoed moet binnen zo'n samenleving een maatschappelijke relevante rol spelen. Deze relevantie is enkel mogelijk wanneer mensen vandaag (nieuwe) betekenissen aan dat erfgoed geven.

Steden vervulden als dragers van nieuwe politieke, economische en culturele ontwikkelingen een essentiële rol in de geschiedenis van het huidige Vlaanderen. En deze rol nemen ze vandaag nog altijd op. Vlaanderen bestaat hoofdzakelijk uit verstedelijkte leefomgevingen of stadsgewesten: regio's met kleine en grote (al dan niet rurale) gemeenten met als kern een grotere stad. Mechelen vormt de kern van zo'n stadsgewest, strategisch gelegen tussen de grootsteden Antwerpen en Brussel. Het essentiële kenmerk van een hedendaagse verstedelijkte samenleving is dat het steeds gaat om een heterogene smeltkroes van oud en nieuw, van diverse (sub-)culturen, leeftijden, smaken en stijlen, functies, diensten en mogelijkheden etc. op een relatief kleine oppervlakte. Met andere woorden: verstedelijkte samenlevingen zijn kernen van vernieuwing en dynamiek. Het is precies in een dergelijke samenleving, waar vooruitgang, toekomstgerichtheid en transformatie centraal staan, dat de actualisering van erfgoed, nl. de (her)bevestiging van de hedendaagse functie en relevantie van dat erfgoed, belangrijk is.

De vraag naar de invalshoeken en de finaliteit van de omgang met ons erfgoed wordt op die manier erg pertinent. Het Erfgoedcentrum Lamot neemt precies deze vraag als uitgangspunt van zijn werking. We vertellen een veelzijdig verhaal over de geschiedenis van de moderne, verstedelijkte samenleving, over hoe ze vandaag evolueert en over waar ze naartoe zou kunnen gaan.

De zoektocht naar de hedendaagse relevantie omvat verschillende aspecten: een gefundeerde keuze van actueel belangrijke thema's, een doordachte uitvoering en begeleiding van projecten, een zinvolle inzet van het rijke immateriële en materiële erfgoed in stad en regio, een nauwe samenwerking met diverse partners binnen en buiten het erfgoedveld én de actieve participatie van de inwoners.

3.2.2 Een integraal en geïntegreerd beleid

Vanuit een thematische vraagstelling is een opdeling van het cultureel erfgoed in vakjes kunstmatig en contraproductief. We interpreteren het begrip 'erfgoed' daarom in ruime zin, zonder begrenzingen in de tijd of op basis van categorieën. Erfgoed gaat van recente of oudere kunstuitingen tot cultuur van alledag, van orale overleveringen en tradities tot monumentaal patrimonium. Onze aanpak betekent ook de integratie van de uiteenlopende methodes en invalshoeken én een ruime kijk op de noden die aanwezig zijn op het terrein, bij de erfgoedverenigingen en -instellingen.

De Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum Lamot stimuleren al meerdere jaren de hechte samenwerking tussen tal van erfgoedorganisaties in stad en regio. De verdere uitbouw van een ruime interdisciplinaire aanpak is noodzakelijk. Een actualisering van erfgoed veronderstelt immers ook dat de brug wordt geslagen naar spelers die actief zijn op tal van andere terreinen binnen en buiten het culturele veld. We denken hierbij in de eerste plaats aan sociale en gemeenschapsvormende beleidsdomeinen. De samenwerking met deze spelers – met hun specifieke expertise en methodieken – vormt een noodzakelijke voorwaarde voor de 'actualisering' en de vernieuwing van erfgoed.

3.2.3 Reflectie en expertise-uitwisseling

De Vlaamse erfgoedsector kent een grote groei en dynamische ontwikkeling. Deze evolutie hangt samen met het groter maatschappelijk belang dat aan erfgoed wordt gehecht door het publiek, de overheden, toeristische en commerciële spelers. Dit maakt dat de betekenis die aan erfgoed wordt gegeven, evenals het debat over de publieke omgang met dit erfgoed, heel actueel is. Dit maatschappelijke proces heeft nood aan een begeleidend debat met ruimte voor gefundeerde en kritische reflectie. Deze reflectie en het bijhorende debat moeten de sector, de overheden en het publiek toelaten de uitgangspunten en de finaliteit van het erfgoedbeleid scherper te stellen. Binnen deze dynamiek bouwen we kennis en expertise op, die momenteel vaak versplinterd en gefragmenteerd verspreid is. Mechelen wil via het Erfgoedcentrum Lamot de uitwisseling van opgebouwde expertise tussen alle erfgoedspelers mee organiseren.

De internationale dimensie, waarbij de Vlaamse situatie wordt afgetoetst aan buitenlandse ontwikkelingen, is hier een noodzakelijke component. Het Erfgoedcentrum Lamot zal een belangrijke bijdrage leveren aan het debat op Vlaams niveau en het proces mee stimuleren.

3.2.4. Vernieuwing

De publieksgerichte actualisering van erfgoed heeft baat bij experiment met vernieuwende methodieken en verhalen. Uit al het voorgaande blijkt immers dat gefundeerde vernieuwing in methodes, aanpak, vraagstelling, enz. essentieel is. We vatten deze vernieuwing bewust ruim op. Het experiment volgt vanzelf uit de globale visie. Vernieuwing is immers een noodzakelijke voorwaarde voor 1) de actualisering van erfgoed, 2) de integrale en interdisciplinaire aanpak en 3) de kritische reflectie.

De vernieuwing moet echter altijd gefundeerd zijn en nooit een doel op zich ('vernieuwing om de vernieuwing'). De concrete doelen zijn de optimalisering van de projectwerking, de samenwerking met nieuwe partners met eigen methoden en expertise, het experiment vanuit een kritische vraagstelling.

4. Doelstellingen – gewenste effecten – indicatoren - instrumenten

SD1 MECHELEN STEMT ZIJN ERFGOEDBELEID ZOVEEL MOGELIJK AF OP DE LOKALE SITUATIE EN NODEN; DE STAD BETREKT HIERTOEGE DE LOKALE EN REGIONALE ERFGOEDACTOREN EN ANDERE BELANGHEBBENDEN BIJ HET BELEID VOOR HET ERFGOEDCONVENANT.

Toelichting:

Een geïntegreerd erfgoedbeleid ent de algemene doelstellingen van het erfgoedconvenant op de lokale en regionale situatie en noden en vertrekt vanuit een totaalvisie hierop. Een dergelijk beleid wordt dan ook uitgetekend en ontwikkeld in dialoog met de diverse lokale en regionale erfgoedorganisaties. De cultuurraad is hiervoor een eerstelijns partner.

OD 1.a Mechelen bevraagt de erfgoedsector en betrokkenen van buiten de erfgoedsector om zicht te krijgen op de lokale situatie en noden en verwerkt deze in het beleidsplan.

OD 1.b Mechelen koppelt zowel tijdens de opmaakfase van het beleidsplan als bij de uitvoering terug naar de erfgoedsector.

Gewenste effecten:

- Het werkterrein van het erfgoedconvenant is complementair met de andere aspecten van het stedelijk erfgoedbeleid.
- De lokale erfgoedsector voelt zich in z'n werking gesteund door het erfgoedconvenant.

Meetindicatoren:

- Taakafbakening binnen de afdeling erfgoedontwikkeling en evaluatie hiervan door de stuurgroep
- Evaluatie van het beleid door de sector.

Instrumenten en werkmethoden:

- stuurgroep/planningsteam
- overleg op stafvergadering (afd. Erfgoedontwikkeling) en met (leden van) de cultuurraad
- vragenlijst
- persoonlijke contacten
- vertegenwoordiging in (stedelijke) werkgroepen en stuurgroepen
- opmaak en uitwerking communicatieplan rond het erfgoedbeleid
- vereenvoudigde versie van beleidsplan in brochurevorm beschikbaar voor sector en geïnteresseerd publiek
- communicatie via website en andere media

SD2 MECHELEN FUNGEERT ALS OVERLEGPLATFORM VOOR LOKALE EN REGIONALE ERFGOEDACTOREN EN ALS WEGWIJZER NAAR EXPERTISECENTRA , LOGISTIEKE MIDDELEN, SUBSIDIEKANALEN, ... VOOR ERFGOED.

Toelichting:

Binnen de erfgoedorganisaties van Mechelen en de omliggende regio is er expertise op diverse vlakken aanwezig. Vaak is er een duwtje in de rug nodig om te zorgen dat deze expertise ruimer verspreid geraakt. De organisaties zijn immers wel bereid hieraan mee te werken en voelen ook zelf de nood aan onderling overleg maar het ontbreekt hen aan

tijd om hiertoe het initiatief te nemen. Er is nood aan een tussenpersoon die het overleg structureel stimuleert, begeleidt en logistiek ondersteunt. Hetzelfde geldt voor het concreet aanpakken van gezamenlijke problematieken binnen de organisaties. Wanneer specifieke expertise en/of middelen niet binnen de eigen organisaties of binnen het eigen netwerk aanwezig zijn, komt het er op aan te weten waar deze wel te vinden zijn. Mechelen wil op dat vlak een volwaardige 'wegwijzerfunctie' opnemen.

OD 2.a Mechelen maakt van het Erfgoedcentrum Lamot een draaischijf voor het sectoraal overleg in de regio. (In eerste instantie wordt gestart met een museumoverleg en een archievenoverleg aangezien hier expliciet vraag naar is.)

OD 2.b Mechelen stimuleert en coördineert de aanpak van gezamenlijke problematieken rond behoud en beheer, publiekswerking, publiekswerving en vrijwilligerswerking.

OD 2.c Mechelen wijst de lokale en regionale erfgoedactoren de weg naar het steunpunt, landelijke erfgoedorganisaties, provinciale consultants en andere expertisecentra en naar logistieke middelen en subsidiekanalen voor erfgoed.

Gewenste effecten:

- Hogere mate van expertiseuitwisseling binnen de lokale en regionale erfgoedsector
- Verhoogde slagkracht door bundeling mensen en middelen
- De lokale en regionale erfgoedactoren vinden antwoorden op hun vragen

Meetindicatoren:

- Participatiepercentage aan sectorale overlegmomenten (streven naar gemiddeld 75% aanwezigheid van aantal ingeschreven partners)
- Aantal concreet aangepakte gezamenlijke problematieken + kwalitatieve evaluatie op basis van evaluatiefiches
- Aantal doorverwijsacties

Instrumenten en werkmethoden:

- coördinatie overlegmomenten
- aanpak problematieken via projectcoördinatie (Regionale Beeldbank, calamiteitenplanning, Erfgoeddag, ...) of dossieropvolging (erfgoeddepot, erfgoedbibliotheek, ...)
- veldonderzoek, ook via deelname aan studiedagen e.d.
- website
- persoonlijk doorverwijzen

SD3 MECHELEN ONDERSTEUNT INDIVIDUELE ERFGOEDORGANISATIES OP MAAT WAAR NODIG. DEZE ONDERSTEUNING WORDT AANGEBODEN N.A.V. CONCRETE VRAGEN. ZE HEEFT BETREKKING OP DE PROFESSIONALISERING VAN EEN ORGANISATIE OF OP DE UITWERKING VAN EEN ERFGOEDPROJECT EN IS IN DIT LAATSTE GEVAL GEKOPPELD AAN CRITERIA.

Toelichting: Sommige problematieken kunnen niet via overleg en samenwerking tussen erfgoedorganisaties worden aangepakt. De concrete uitwerking van een lokaal publieksgericht project of de communicatie daarrond moeten bijvoorbeeld veelal individueel bekeken worden. Daarnaast is het een feit dat verenigingen vaak minder geneigd zijn om in te gaan op een globaal aanbod tot professionalisering (bv. cursus 'schrijven voor het web') omdat ze er geen onmiddellijk nut in zien of omdat het te weinig op hun specifieke situatie inspeelt. Via begeleiding op maat wil Mechelen deze

organisaties toch de nodige ondersteuning bieden, op voorwaarde dat hier ook een zeker engagement van de organisaties zelf tegenover staat. Waar nodig betreft Mechelen hiervoor ook steeds de beschikbare externe expertise.

OD 3.a Mechelen communiceert duidelijk over de aard en de criteria van de ondersteuning die ze aanbiedt.

(Twee van de volgende criteria moeten minimaal gerealiseerd zijn:

- erfgoedgemeenschappen activeren of samenwerken met andere organisatie(s)
- erfgoed actualiseren of door in benaderingswijze vernieuwend zijn
- een blijvend resultaat genereren)

OD 3.b Naar aanleiding van concrete vragen biedt Mechelen individuele erfgoedorganisaties advies, begeleiding of samenwerking voor de professionalisering van hun organisatie of de uitwerking van erfgoedprojecten.

Gewenste effecten:

- Organisaties die op een bepaald domein willen professionaliseren, worden hierin gesteund.
- Waardevolle projecten van lokale en regionale erfgoedorganisaties kunnen beter worden uitgewerkt.

Meetindicatoren:

- Percentage vragen tot individuele ondersteuning, die voldoen aan de voorwaarden, waarop wordt ingegaan (streven naar 75%)
- Kwalitatieve evaluatie i.s.m. de betrokken erfgoedorganisaties op basis van evaluatiefiches

Instrumenten en werkmethoden:

- samenwerkingsovereenkomst stad – lokale partner
- communicatie via brochure beleidspan, website, ...
- vraaggestuurd: advies, begeleiding, samenwerking
- samenwerking met FARO, Heemkunde Vlaanderen en andere expertisekernen

SD4 MECHELEN ONTWIKKELT IN HET ERFGOEDCENTRUM LAMOT PUBLIEKSGERICHTE PROJECTEN VANUIT EEN INHOUDELIJKE VRAAGSTELLING DIE RELEVANT IS VOOR DE HEDENDAAGSE VERSTEDELIJKE SAMENLEVING.

Toelichting:

Wil erfgoed een maatschappelijk relevante rol spelen, is het belangrijk om mensen aan te spreken vanuit hun eigen leefwereld. Vanuit deze visie op een actuele omgang met erfgoed, kiezen we voor vraagstellingen die leven binnen de hedendaagse verstedelijkte samenleving. Deze vraagstellingen worden uitgewerkt in grote jaarthema's. Deze jaarthema's zijn enerzijds concreet maar laten tegelijk voldoende ruimte voor de uitwerking van een gevarieerd palet van (sub)projecten met/door verschillende (erfgoed)partners in en buiten Lamot. Onder de koepel van één thema, worden steeds onderlinge samenwerkingsverbanden opgezet. Een groot jaarthema kan op een volwaardige manier uitgediept worden en geeft ook de gelegenheid om de projectwerking in te bedden in een langer voor- en natraject en op die manier een meer permanente impact te realiseren.

OD 4.a Mechelen maakt een weloverwogen keuze van actueel relevante thema's met betrekking tot stedelijkheid en toetst haar erfgoedprojecten systematisch af aan een evenwichtig intern programma van eisen (m.b.t. methodes, doelgroepen, partners, ...) om een kwaliteitsvolle uitwerking te garanderen.

OD 4.b Mechelen ontwikkelt het Erfgoedcentrum als een katalysator en draaischijf voor de uitwerking van publieksgerichte erfgoedprojecten rond stedelijkheid. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de erfgoedorganisaties uit de stad, de regio en op landelijk vlak.

OD 4.c Het Erfgoedcentrum speelt binnen de Museumas de rol van thematische katalysator in dialoog met de Stedelijke Musea.

OD 4.d Mechelen geeft het Erfgoedcentrum een duidelijkere identiteit door het erfgoed van stad en regio én de erfgoedwerking een prominente plaats te geven doorheen het hele Lamotgebouw. De uitbouw van het Erfgoedcentrum als regionaal erfgoedforum leidt zo tot een sterker profiel van het hele gebouw en de site zelf.

OD 4.e Mechelen bouwt het Erfgoedcentrum uit tot de centrale locatie voor het erfgoedluik van de grote stadsevenementen rond actueel relevante thema's met betrekking tot stedelijkheid.

Gewenste effecten:

- Actualisatie van het Mechels en regionaal erfgoed
- Duidelijkere identiteit van het Erfgoedcentrum

Meetindicatoren:

- motivatie van de thema's in de projectfiches; aftoetsen aan kwaliteitseisen
- Imago- en publieksonderzoek van de stad Mechelen

Instrumenten en werkmethoden:

- Uitwerking jaarthema's
- Permanente samenwerking binnen afdeling Erfgoedontwikkeling
- Samenwerking met dienst Toerisme
- Projectmatige samenwerkingsverbanden met partners binnen en buiten de regio, binnen en buiten de erfgoedsector
- Overleg met commerciële partners in Congres- en Erfgoedcentrum Lamot
- Virtuele technieken
- Stuurgroep
- werkgroepen

SD5 MECHELEN EXPERIMENTEERT MET VERNIEUWENDE METHODIEKEN OM HAAR ERFGUEDWERKING TE OPTIMALISEREN.

Toelichting:

Zoals reeds aangehaald in de visie, zien we experiment en vernieuwing als een noodzakelijke voorwaarde voor de actualisering van erfgoed, de integrale en interdisciplinaire aanpak en kritische reflectie. Het gaat dus niet om 'vernieuwing omwille van de vernieuwing' maar om een doelgerichte inzet van relevante nieuwe methodieken om het geheel van onze erfgoedwerking te optimaliseren. Daarvoor is het nodig om eerst via een basisonderzoek zicht te krijgen op de actuele (nationale en internationale) tendensen en methodieken in de erfgoedsector én daarbuiten. Afhankelijk van de noden van de eigen projecten, zal een aantal van deze methodieken verder worden uitgetest.

We houden verder de vinger aan de pols om het overzicht actueel te houden via permanente netwerking en prospectie in functie van de projecten en reflectie-initiatieven.

OD 5.a Mechelen brengt, vertrekkend vanuit haar eigen projecten, nieuwe methodieken in kaart die de laatste jaren worden ingezet in de erfgoedsector in binnen- en buitenland en houdt de vinger aan de pols voor nieuwe tendensen. De Stad integreert de bruikbare methodieken in haar erfgoedwerking.

OD 5.b Mechelen integreert en vertaalt bruikbare methodieken van buiten de erfgoedsector voor haar erfgoedwerking.

OD 5.c Mechelen speelt in op publiekprojecten van de (plaatselijke) cultuursector en op sectoroverschrijdende publiekprojecten die een kans bieden om erfgoed op een vernieuwende manier te ontsluiten voor een breed publiek.

Gewenste effecten:

- optimalisatie van de eigen erfgoedwerking
- variatie binnen de eigen publiekswerking waardoor nieuwe doelgroepen worden aangesproken
- stimulans voor het erfgoeddebat op Vlaams niveau

Meetindicatoren:

- aantal onderzochte en toegepaste vernieuwende methodieken
- kwalitatieve evaluatie (van de toepassing) op basis van evaluatieformulieren
- aantal sectoroverschrijdende projecten waaraan een vernieuwende ontsluiting van erfgoed werd gekoppeld
- aantal congressen, workshops en andere reflectiemomenten over dit thema

Instrumenten en werkmethoden:

- veldverkenning
- experiment
- samenwerking met FARO
- samenwerking met IBBT
- projectmatige samenwerkingsverbanden met partners binnen en buiten de erfgoedsector
- stuurgroep
- werkgroepen

SD6 MECHELEN VERGROOT DE ERFGOEDPARTICIPATIE VAN DIVERSE DOELGROEPEN.

Toelichting:

Erfgoed heeft de potentie om brede groepen binnen de samenleving te bereiken. Binnen het brede domein cultuur is het een van de meest laagdrempelige subdomeinen. Voorwaarde blijft hoedanook dat men rekening houdt met de drempels en kansen voor participatie en dat men specifieke doelgroepen op een adequate manier weet aan te spreken. De keuze voor gezinnen met kinderen is een evidentie i.k.v. Mechelen Kinderstad. Bovendien is het thuismilieu van essentieel belang voor cultuurparticipatie. De prille ervaringen met jongeren en jongvolwassenen sinds 2006 worden verder uitgediept aangezien we merken dat deze voor erfgoed traditioneel moeilijkere doelgroep mits inzet van de juiste kanalen toch niet onbereikbaar hoeft te zijn. In een multiculturele stad als Mechelen is het ook een logische keuze om bijzondere inspanningen te doen voor cultureel diverse doelgroepen. Dit gebeurt bewust (en in nauw

overleg met de diensten Diversiteit en Gemeenschapsvorming) dwars doorheen de werking naar andere doelgroepen toe. Op die manier kunnen we de expertise die we al opbouwen rond bepaalde doelgroepen als basis gebruiken. Bovendien willen we niet enkel oog hebben voor de verschillen tussen culturen maar vooral ook voor gelijkenissen. Tenslotte blijft ook de verdieping van de meer 'traditionele' erfgoeddoelgroepen een streefdoel.

OD 6.a Mechelen verdiept de participatie van reeds bereikte doelgroepen (cultureel geïnteresseerden, senioren, ...) door een gerichte communicatie.

OD 6.b Mechelen profileert zich als kinderstad en levert bijzondere inspanningen om de erfgoedparticipatie van (gezinnen met) kinderen te stimuleren.

OD 6.c Mechelen levert bijzondere inspanningen om jongeren en jong volwassenen te betrekken bij erfgoed.

OD 6.d Mechelen doet binnen haar erfgoedwerking naar de verschillende doelgroepen toe bijzondere inspanningen om ook een cultureel divers publiek te bereiken.

Gewenste effecten:

- Ruimere participatie van de reeds bereikte doelgroepen
- Ruimere participatie van kinderen
- Ruimere participatie van jongeren en jongvolwassenen
- Ruimere participatie van cultureel diverse groepen

Meetindicatoren:

- Aantal communicatie-initiatieven + kwalitatieve evaluatie op basis van evaluatieformulieren
- aantal initiatieven voor kinderen + kwalitatieve evaluatie op basis van evaluatieformulieren
- aantal initiatieven voor jongeren en jongvolwassenen + kwalitatieve evaluatie op basis van evaluatieformulieren
- Aantal initiatieven waarbij cultureel diverse groepen werden bereikt + kwalitatieve evaluatie op basis van evaluatieformulieren

Instrumenten en werkmethoden:

- Gerichte communicatie-acties
- Educatieve werking: eigen toepassingen en coördinatie
- Samenwerking i.k.v. Mechelen Kinderstad
- Tournee Lamot
- Samenwerking met jeugdhuizen, hogescholen, ...
- Samenwerking met diensten Diversiteit en Gemeenschapsvorming
- Projectmatige samenwerkingsverbanden

SD7 MECHELEN VERGROOT HET DRAAGVLAK VOOR ERFGOED DOOR ENERZIJD'S ERFGOEDGEMEENSCHAPPEN TE ACTIVEREN VANUIT CONCRETE THEMAGEBONDEN PROJECTEN EN ANDERZIJD'S DOOR DE VERDERZETTING VAN DE VRIJWILLIGERSWERKING VAN HET ERFGOEDCENTRUM.

Toelichting:

Erfgoed is maar erfgoed omdat mensen er een bepaalde waarde aan toekennen. Soms koestert een groep mensen gezamenlijk bepaalde elementen of vormen van erfgoed. Nog vaker leeft dit erfgoed in de hoofden van verschillende individuele mensen. Door zelf op zoek te gaan naar deze 'slapende' erfgoedgemeenschappen en ze te betrekken bij onze

erfgoedprojecten rond concrete actuele thema's willen we ze activeren en een forum aanbieden. Op lange termijn zorgen deze erfgoedgemeenschappen voor een maatschappelijke verankering en inbedding van het erfgoed. De vrijwilligerswerking van het Erfgoedcentrum blijft garant staan voor de meer individuele inzet van de geëngageerde Mechelaar. Het dient als spil en ankerplaats en geeft de erfgoedvrijwilligers een gezicht.

OD 7.a Mechelen activeert erfgoedgemeenschappen n.a.v. concrete themagebonden projecten en ondersteunt de actieve participatie van deze gemeenschappen.

OD 7.b Mechelen stimuleert in het Erfgoedcentrum Lamot een actieve vrijwilligerswerking voor erfgoed en geeft ze een gezicht.

Gewenste effecten:

- Verhoogde actieve betrokkenheid bij het erfgoed
- Meer projecten ontstaan van onderuit

Meetindicatoren:

- aantal publieksgerichte projecten waarbij een erfgoedgemeenschap actief betrokken was + kwalitatieve evaluatie op basis van evaluatieformulieren
- Toename van het aantal individuele Erfgoedcentrumvrijwilligers

Instrumenten en werkmethoden:

- oproepen via lokale pers
- persoonlijke contacten met sleutelfiguren
- coördineren, stimuleren en faciliteren
- netwerken
- structuur vrijwilligerswerking Erfgoedcentrum
- inspelen op actuele problematieken

SD8 MECHELEN DRAAGT BIJ TOT REFLECTIE, DEBAT EN EXPERTISE-UITWISSELING OP LANDELIJK NIVEAU EN TOT DE ONTWIKKELING EN VERSPREIDING VAN INSTRUMENTEN EN METHODES VOOR ERFGUEDWERKING DIE OP DIT NIVEAU INZETBAAR ZIJN.

Toelichting:

De Vlaamse erfgoedsector heeft baat bij een gefundeerd debat over haar basisuitgangspunten en -doelstellingen. Met het Erfgoedcentrum Lamot als forum voor geïntegreerde erfgoedpraktijk wil Mechelen daarin ook een rol spelen. Samen met andere (landelijke) partners stimuleren we het debat rond thema's die centraal staan in de ontwikkeling van de erfgoedsector. Daarnaast besteden we veel aandacht aan de actieve verspreiding van de expertise die we doorheen onze werking op verschillende terreinen opbouwen. Een permanente evaluatie van de eigen projectwerking en kritische (zelf)reflectie vormen hiervoor de basisvoorwaarden.

OD 8.a Mechelen bouwt het Erfgoedcentrum uit tot een spil van reflectie-initiatieven over de maatschappelijke omgang met erfgoed en de ontwikkeling van de Vlaamse erfgoedsector.

OD 8.2 Mechelen levert een actieve bijdrage aan werkgroepen en adviesraden i.v.m. erfgoedwerking.

OD 8.3 Mechelen verspreidt actief de expertise en inhoudelijke informatie die ze binnen haar erfgoedwerking opbouwt.

OD 8.4 Mechelen stelt het Erfgoedcentrum ter beschikking voor de reflectiemomenten van steunpunten, universiteiten en specialisten in het algemeen.

Gewenste effecten:

- Betere uitwisseling van expertise op landelijk niveau
- Stimulans voor het gefundeerd erfgoeddebat op landelijk niveau
- Duidelijk profiel van het Erfgoedcentrum als centrum voor expertiseuitwisseling, debat en reflectie over erfgoed en erfgoedwerking

Meetindicatoren:

- Aantal georganiseerde congressen, workshops, en andere uitwisselingsmomenten
- aantal uitwisselingsmomenten op landelijk niveau waaraan actief werd deelgenomen
- aantal beschikbare draaiboeken en discussienota's en andere verspreide documenten

Instrumenten en werkmethoden:

- organisatie congressen, workshops, lezingen, ...
- deelname aan werkgroepen en adviesraden
- opmaak draaiboeken, artikels, ...
- website
- tijdschrift
- infrastructuur Congres- en Erfgoedcentrum Lamot
- samenwerkingsverbanden met landelijke en regionale partners
- stuurgroep

De hierboven besproken doelstellingen werden geformuleerd door de coördinatoren van de Erfgoedcel en het Erfgoedcentrum in functie van hun taak in de coördinatie / uitvoering van het erfgoedconvenant. Het cultuurbeleidsplan formuleert ook nog andere doelstellingen die aansluiten bij het convenant of bij het ruimere erfgoedbeleid van de stad maar die niet / niet louter door de betrokken diensten worden uitgevoerd. In veel gevallen sluiten ze weliswaar nauw aan bij bovenvermelde doelstellingen. We verwijzen hiervoor naar het uittreksel uit het cultuurbeleidsplan, meer bepaald naar het onderdeel *Vijf pijlers* (zie bijlage 3).

5. Meerjarenplanning

Deze meerjarenplanning geeft per doelstelling de timing van de nu reeds gekende acties. Ze is vanzelfsprekend onvolledig aangezien een aantal doelstellingen impliceren dat er op opportuniteiten / noden wordt ingespeeld naarmate deze zich voordoen. Hiervoor moet dan ook ruimte worden ingebouwd. Anderzijds zijn verschuivingen in de timing ook steeds mogelijk. Het ene project wordt immers al uitgebreider uitgewerkt dan het andere, afhankelijk van diverse factoren (medewerking van de partners, inbreng van erfgoedgemeenschappen, ...). Tenslotte bevat deze planning ook een aantal belangrijke structurele taken die soms als vanzelfsprekend worden beschouwd maar niettemin ook de nodige tijd in beslag nemen.

SD	OD	Acties 2009	Acties 2010	Acties 2011	Acties 2012	Acties 2013	Acties 2014
SD 1	OD 1.a	deelname aan overlegstructuren: staf, departementsoverleg, cultuurraad	deelname aan overlegstructuren: staf, departementsoverleg, cultuurraad	deelname aan overlegstructuren: staf, departementsoverleg, cultuurraad	deelname aan overlegstructuren: staf, departementsoverleg, cultuurraad	deelname staf, departementsoverleg, cultuurraad	deelname aan overlegstructuren: staf, departementsoverleg, cultuurraad
						formele bevraging sector en andere belanghebbenden	
	OD 1.b	verspreiding toegankelijke brochure beleidsplan 2009-2014 - mogelijk i.s.m. andere stedelijke partners					opmaak toegankelijke brochure beleidsplan 2015-2020 - mogelijk i.s.m. andere stedelijke partners
		communicatie met sector over werking (jaarplanning, samenwerkingsvoorstellen, instrumenten, draaiboeken, ...) via publicatie en/of website	communicatie met sector over werking (jaarplanning, samenwerkingsvoorstellen, instrumenten, draaiboeken, ...) via publicatie en/of website	communicatie met sector over werking (jaarplanning, samenwerkingsvoorstellen, instrumenten, draaiboeken, ...) via publicatie en/of website	communicatie met sector over werking (jaarplanning, samenwerkingsvoorstellen, instrumenten, draaiboeken, ...) via publicatie en/of website	communicatie met sector over werking (jaarplanning, samenwerkingsvoorstellen, instrumenten, draaiboeken, ...) via publicatie en/of website	communicatie met sector over werking (jaarplanning, samenwerkingsvoorstellen, instrumenten, draaiboeken, ...) via publicatie en/of website
SD 2	OD 2.a	museumoverleg: 2x archievenoverleg: 2x	museumoverleg: 2x archievenoverleg: 2x	museumoverleg: 2x archievenoverleg: 2x	museumoverleg: 2x archievenoverleg: 2x	museumoverleg: 2x archievenoverleg: 2x	museumoverleg: 2x archievenoverleg: 2x

	OD 2.b	Regionale Beeldbank: toetreding Nijlen + scannen en beschrijven nieuw beeldmateriaal	scannen en beschrijven nieuw beeldmateriaal + streven naar uitbreiding partnergemeenten	scannen en beschrijven nieuw beeldmateriaal + streven naar uitbreiding partnergemeenten	scannen en beschrijven nieuw beeldmateriaal + streven naar uitbreiding partnergemeenten	scannen en beschrijven nieuw beeldmateriaal + streven naar uitbreiding partnergemeenten	scannen en beschrijven nieuw beeldmateriaal + streven naar uitbreiding partnergemeenten
		Calamiteitenplanning: 4 overlegmomenten bestaand netwerk	Calamiteitenplanning: 4 overlegmomenten bestaand netwerk	Calamiteitenplanning: 4 overlegmomenten bestaand netwerk	Calamiteitenplanning: 4 overlegmomenten bestaand netwerk	Calamiteitenplanning: 4 overlegmomenten bestaand netwerk	Calamiteitenplanning: 4 overlegmomenten bestaand netwerk
			calamiteitenplanning: begeleidingstraject voor musea in de regio? (indien interesse aanwezig is)				calamiteitenplanning: begeleidingstraject voor andere erfgoedorganisaties in de regio? (indien interesse aanwezig is)
		communicatie Erfgoeddag (incl. lokale brochure)	communicatie Erfgoeddag (incl. lokale brochure)	communicatie Erfgoeddag (incl. lokale brochure)	communicatie Erfgoeddag (incl. lokale brochure)	communicatie Erfgoeddag (incl. lokale brochure)	communicatie Erfgoeddag (incl. lokale brochure)
		stimuleren praktische samenwerkingen op Erfgoeddag	stimuleren praktische samenwerkingen op Erfgoeddag	stimuleren praktische samenwerkingen op Erfgoeddag	stimuleren praktische samenwerkingen op Erfgoeddag	stimuleren praktische samenwerkingen op Erfgoeddag	stimuleren praktische samenwerkingen op Erfgoeddag
		Erfgoeddag benutten om know how over meer structurele problematieken aan te reiken (vrijwilligerswerking, ontsluiting, ...)	Erfgoeddag benutten om know how over meer structurele problematieken aan te reiken (vrijwilligerswerking, ontsluiting, ...)	Erfgoeddag benutten om know how over meer structurele problematieken aan te reiken (vrijwilligerswerking, ontsluiting, ...)	Erfgoeddag benutten om know how over meer structurele problematieken aan te reiken (vrijwilligerswerking, ontsluiting, ...)	Erfgoeddag benutten om know how over meer structurele problematieken aan te reiken (vrijwilligerswerking, ontsluiting, ...)	Erfgoeddag benutten om know how over meer structurele problematieken aan te reiken (vrijwilligerswerking, ontsluiting, ...)
		opvolgen dossier geïntegreerd erfgoeddepot	opvolgen dossier geïntegreerd erfgoeddepot	opvolgen dossier geïntegreerd erfgoeddepot	opvolgen dossier geïntegreerd erfgoeddepot	opvolgen dossier geïntegreerd erfgoeddepot	opvolgen dossier geïntegreerd erfgoeddepot
		opvolgen dossier erfgoedbibliotheek	opvolgen dossier erfgoedbibliotheek	opvolgen dossier erfgoedbibliotheek	opvolgen dossier erfgoedbibliotheek	opvolgen dossier erfgoedbibliotheek	opvolgen dossier erfgoedbibliotheek

	OD 2.c	in kaart brengen welke overzichten reeds bestaan, leemtes invullen en communiceren via website	overzicht updaten + vragen beantwoorden + communiceren van nieuwe inzichten/weetjes via website	overzicht updaten + vragen beantwoorden + communiceren van nieuwe inzichten/weetjes via website	overzicht updaten + vragen beantwoorden + communiceren van nieuwe inzichten/weetjes via website	overzicht updaten + vragen beantwoorden + communiceren van nieuwe inzichten/weetjes via website	overzicht updaten + vragen beantwoorden + communiceren van nieuwe inzichten/weetjes via website
SD3	OD 3.a	verspreiding brochure beleidsplan waarin de voorwaarden zijn opgenomen + communicatie via website en cultuurraad	opnemen in jaarlijkse communicatie met sector over werking (zie 1.2)	opnemen in jaarlijkse communicatie met sector over werking (zie 1.2)	opnemen in jaarlijkse communicatie met sector over werking (zie 1.2)	opnemen in jaarlijkse communicatie met sector over werking (zie 1.2)	opnemen in jaarlijkse communicatie met sector over werking (zie 1.2)
		opmaak overeenkomst en goedkeuring door gemeenteraad					
	OD 3.b	inspelen op concrete vragen	inspelen op concrete vragen	inspelen op concrete vragen	inspelen op concrete vragen	inspelen op concrete vragen	inspelen op concrete vragen
		begeleiding organisaties bij uitwerking thema EGD	begeleiding organisaties bij uitwerking thema EGD	begeleiding organisaties bij uitwerking thema EGD	begeleiding organisaties bij uitwerking thema EGD	begeleiding organisaties bij uitwerking thema EGD	begeleiding organisaties bij uitwerking thema EGD
				voorbereiding project cavalcade met vzw Hanswijkprocessie	voorbereiding project cavalcade met vzw Hanswijkprocessie	voorbereiding project cavalcade met vzw Hanswijkprocessie	
SD4	OD 4.a	permanent voor alle eigen projecten	permanent voor alle eigen projecten	permanent voor alle eigen projecten	permanent voor alle eigen projecten	permanent voor alle eigen projecten	permanent voor alle eigen projecten
	OD 4.b	Stadsvisioenen: project afdeling EGontw. 'spirituele markers' (voorjaar)	voorbereiding project ikv stadsevenement 'Vrijheid'	voorbereiding project ikv stadsevenement 'Vrijheid'	publieksproject ikv stadsevenement 'Vrijheid'	voorbereiding project ikv stadsevenement ?	voorbereiding project ikv stadsevenement ?
		zomer: gastproject met 'artist in residence' of 'Public Folklore' ism Faro					

		voorbereiding project Arsenaalsite	project rond Arsenaal- site en 175 j spoorwegen Mechelen				
		voorbereiding project rond relatie stad-periferie	voorbereiding project rond relatie stad-periferie	project rond relatie stad- periferie			
				voorbereiding project cavalcade	voorbereiding project cavalcade	project cavalcade	
		overleg met dienst Toerisme en andere partners voor een zinvolle inzet van erfgoed als element voor citymarketing	overleg met dienst Toerisme en andere partners voor een zinvolle inzet van erfgoed als element voor citymarketing	overleg met dienst Toerisme en andere partners voor een zinvolle inzet van erfgoed als element voor citymarketing	overleg met dienst Toerisme en andere partners voor een zinvolle inzet van erfgoed als element voor citymarketing	overleg met dienst Toerisme en andere partners voor een zinvolle inzet van erfgoed als element voor citymarketing	overleg met dienst Toerisme en andere partners voor een zinvolle inzet van erfgoed als element voor citymarketing
					voorbereiding project 2014	voorbereiding project 2014	
	OD 4.c	Overleg binnen de conceptontwikkeling Museummas (Taskforce)	Overleg binnen de conceptontwikkeling Museummas (Taskforce)	Overleg binnen de conceptontwikkeling Museummas (Taskforce)	Overleg binnen de conceptontwikkeling Museummas (Taskforce)	Overleg binnen de conceptontwikkeling Museummas (Taskforce)	Overleg binnen de conceptontwikkeling Museummas (Taskforce)
		gezamenlijke organisatie tentoonstelling rond centrale jaarthema	gezamenlijke organisatie tentoonstelling rond centrale jaarthema	gezamenlijke organisatie tentoonstelling rond centrale jaarthema	gezamenlijke organisatie tentoonstelling rond centrale jaarthema	gezamenlijke organisatie tentoonstelling rond centrale jaarthema	gezamenlijke organisatie tentoonstelling rond centrale jaarthema
	OD 4.d	Via nieuwe digitale technieken wordt vanuit Lamot de 'virtuele' brug geslagen naar de regio	Via nieuwe digitale technieken wordt vanuit Lamot de 'virtuele' brug geslagen naar de regio	Via nieuwe digitale technieken wordt vanuit Lamot de 'virtuele' brug geslagen naar de regio	Via nieuwe digitale technieken wordt vanuit Lamot de 'virtuele' brug geslagen naar de regio	Via nieuwe digitale technieken wordt vanuit Lamot de 'virtuele' brug geslagen naar de regio	Via nieuwe digitale technieken wordt vanuit Lamot de 'virtuele' brug geslagen naar de regio
		De hele interne fysieke architectuur van Lamot wordt gebruikt voor een dynamisch erfgoedverhaal	De hele interne fysieke architectuur van Lamot wordt gebruikt voor een dynamisch erfgoedverhaal	De hele interne fysieke architectuur van Lamot wordt gebruikt voor een dynamisch erfgoedverhaal	De hele interne fysieke architectuur van Lamot wordt gebruikt voor een dynamisch erfgoedverhaal	De hele interne fysieke architectuur van Lamot wordt gebruikt voor een dynamisch erfgoedverhaal	De hele interne fysieke architectuur van Lamot wordt gebruikt voor een dynamisch erfgoedverhaal
		Via nauw overleg worden alle partners in en rond Lamot betrokken bij de erfgoedinvulling van het gebouw					

	OD 4.e	Stadsvisioenen: centrale erfgoedproject stadsevenement			Stadsvrijheid: centrale erfgoedproject stadsevenement		
SD5	OD 5.a	actieve veldverkenning i.f.v. projecten-in-opstart	actieve veldverkenning i.f.v. projecten-in-opstart	actieve veldverkenning i.f.v. projecten-in-opstart	actieve veldverkenning i.f.v. projecten-in-opstart	actieve veldverkenning i.f.v. projecten-in-opstart	actieve veldverkenning i.f.v. projecten-in-opstart
		consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten
		coördinatie werkgroep digitale publiekswerking binnen departement cult. zaken	coördinatie werkgroep digitale publiekswerking binnen departement cult. zaken	coördinatie werkgroep digitale publiekswerking binnen departement cult. zaken	coördinatie werkgroep digitale publiekswerking binnen departement cult. zaken	coördinatie werkgroep digitale publiekswerking binnen departement cult. zaken	coördinatie werkgroep digitale publiekswerking binnen departement cult. zaken
		studie IBBT over toepassing digitale methodieken voor erfgoedontsluiting	presentatie resultaten studie IBBT				
	OD 5.b	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten	consequent toepassen van bruikbare vernieuwende methodieken in projecten
	OD 5.c	actieve participatie aan sectoroverschrijdend overleg om interessante projecten te detecteren + hierop inspelen	actieve participatie aan sectoroverschrijdend overleg om interessante projecten te detecteren + hierop inspelen	actieve participatie aan sectoroverschrijdend overleg om interessante projecten te detecteren + hierop inspelen	actieve participatie aan sectoroverschrijdend overleg om interessante projecten te detecteren + hierop inspelen	actieve participatie aan sectoroverschrijdend overleg om interessante projecten te detecteren + hierop inspelen	actieve participatie aan sectoroverschrijdend overleg om interessante projecten te detecteren + hierop inspelen
SD6	OD 6.a	Structurele publiekswerking Regionale Beeldbank	Structurele publiekswerking Regionale Beeldbank	Structurele publiekswerking Regionale Beeldbank	Structurele publiekswerking Regionale Beeldbank	Structurele publiekswerking Regionale Beeldbank	Structurele publiekswerking Regionale Beeldbank
		Regionale Beeldbank: bezoek geïnteresseerde rvt's / dienstencentra	Regionale Beeldbank: bezoek geïnteresseerde rvt's / dienstencentra	Regionale Beeldbank: bezoek geïnteresseerde rvt's / dienstencentra	Regionale Beeldbank: bezoek geïnteresseerde rvt's / dienstencentra	Regionale Beeldbank: bezoek geïnteresseerde rvt's / dienstencentra	Regionale Beeldbank: bezoek geïnteresseerde rvt's / dienstencentra

		gerichte communicatie-acties gelinkt aan de publieksprojecten	gerichte communicatie-acties gelinkt aan de publieksprojecten	gerichte communicatie-acties gelinkt aan de publieksprojecten	gerichte communicatie-acties gelinkt aan de publieksprojecten	gerichte communicatie-acties gelinkt aan de publieksprojecten	gerichte communicatie-acties gelinkt aan de publieksprojecten
	OD 6.b	kinderdoeboekje Erfgoeddag	kinderdoeboekje Erfgoeddag	kinderdoeboekje Erfgoeddag	kinderdoeboekje Erfgoeddag	kinderdoeboekje Erfgoeddag	kinderdoeboekje Erfgoeddag
		concreet project voor kinderen op Erfgoeddag i.s.m. Mechelen Kinderstad	concreet project voor kinderen op Erfgoeddag i.s.m. Mechelen Kinderstad	concreet project voor kinderen op Erfgoeddag i.s.m. Mechelen Kinderstad	concreet project voor kinderen op Erfgoeddag i.s.m. Mechelen Kinderstad	concreet project voor kinderen op Erfgoeddag i.s.m. Mechelen Kinderstad	concreet project voor kinderen op Erfgoeddag i.s.m. Mechelen Kinderstad
		inpikken op initiatieven van Mechelen Kinderstad en waar zinvol erfgoedluik aan koppelen	inpikken op initiatieven van Mechelen Kinderstad en waar zinvol erfgoedluik aan koppelen	inpikken op initiatieven van Mechelen Kinderstad en waar zinvol erfgoedluik aan koppelen	inpikken op initiatieven van Mechelen Kinderstad en waar zinvol erfgoedluik aan koppelen	inpikken op initiatieven van Mechelen Kinderstad en waar zinvol erfgoedluik aan koppelen	inpikken op initiatieven van Mechelen Kinderstad en waar zinvol erfgoedluik aan koppelen
		activiteit voor kinderen bij stadsevenement 'Stadsvisioenen'			activiteit voor kinderen bij stadsevenement 'Stadsvrijheid'		
	OD 6.c	min. 1x Tournee Lamot	min. 1x Tournee Lamot	min. 1x Tournee Lamot; bij project rond stad-periferie	min. 1x Tournee Lamot	min. 1x Tournee Lamot; bij project n.a.v. cavalcade	min. 1x Tournee Lamot
	OD 6.d	voorbereiding project arsenaalsite	werking met cultureel diverse doelgroepen bij project arsenaalsite		voorbereiding project 2014	voorbereiding project 2014	werking met cultureel diverse doelgroepen bij project 2014
		permanent overleg en samenwerking met dienst diversiteit	permanent overleg en samenwerking met dienst diversiteit	permanent overleg en samenwerking met dienst diversiteit	permanent overleg en samenwerking met dienst diversiteit	permanent overleg en samenwerking met dienst diversiteit	permanent overleg en samenwerking met dienst diversiteit
SD7	OD 7.a	project met erfgoedgemeenschap wijk Arsenaal	project met erfgoedgemeenschap wijk Arsenaal		project met erfgoedgemeenschap	project met erfgoedgemeenschap	
		inspelen op eigen initiatieven van erfgoedgemeenschappen	inspelen op eigen initiatieven van erfgoedgemeenschappen	inspelen op eigen initiatieven van erfgoedgemeenschappen	inspelen op eigen initiatieven van erfgoedgemeenschappen	inspelen op eigen initiatieven van erfgoedgemeenschappen	inspelen op eigen initiatieven van erfgoedgemeenschappen

	OD 7.b	communicatie over projecten naar vrijwilligers toe	communicatie over projecten naar vrijwilligers toe	communicatie over projecten naar vrijwilligers toe	communicatie over projecten naar vrijwilligers toe	communicatie over projecten naar vrijwilligers toe	communicatie over projecten naar vrijwilligers toe
		inzet vrijwilligers in projecten van of i.s.m. Erfgoedcentrum	inzet vrijwilligers in projecten van of i.s.m. Erfgoedcentrum	inzet vrijwilligers in projecten van of i.s.m. Erfgoedcentrum	inzet vrijwilligers in projecten van of i.s.m. Erfgoedcentrum	inzet vrijwilligers in projecten van of i.s.m. Erfgoedcentrum	inzet vrijwilligers in projecten van of i.s.m. Erfgoedcentrum
		werving en begeleiding nieuwe vrijwilligers i.f.v. specifieke projecten	werving en begeleiding nieuwe vrijwilligers i.f.v. specifieke projecten	werving en begeleiding nieuwe vrijwilligers i.f.v. specifieke projecten	werving en begeleiding nieuwe vrijwilligers i.f.v. specifieke projecten	werving en begeleiding nieuwe vrijwilligers i.f.v. specifieke projecten	werving en begeleiding nieuwe vrijwilligers i.f.v. specifieke projecten
		vrijwilligerswerking op geregelde tijdstippen in de kijker zetten	vrijwilligerswerking op geregelde tijdstippen in de kijker zetten	vrijwilligerswerking op geregelde tijdstippen in de kijker zetten	vrijwilligerswerking op geregelde tijdstippen in de kijker zetten	vrijwilligerswerking op geregelde tijdstippen in de kijker zetten	vrijwilligerswerking op geregelde tijdstippen in de kijker zetten
SD8	OD 8.a	(minimaal) één landelijk erfgoedcongres	minimaal één landelijk erfgoedcongres	minimaal één landelijk erfgoedcongres	minimaal één landelijk erfgoedcongres	minimaal één landelijk erfgoedcongres	minimaal één landelijk erfgoedcongres
		workshops, lezingen, debatmomenten, al dan niet n.a.v. de eigen projecten	workshops, lezingen, debatmomenten, al dan niet n.a.v. de eigen projecten	workshops, lezingen, debatmomenten, al dan niet n.a.v. de eigen projecten	workshops, lezingen, debatmomenten, al dan niet n.a.v. de eigen projecten	workshops, lezingen, debatmomenten, al dan niet n.a.v. de eigen projecten	workshops, lezingen, debatmomenten, al dan niet n.a.v. de eigen projecten
	OD 8.b	werkgroep digitalisering erfgoedconvenants	werkgroep digitalisering erfgoedconvenants	werkgroep digitalisering erfgoedconvenants	werkgroep digitalisering erfgoedconvenants	werkgroep digitalisering erfgoedconvenants	werkgroep digitalisering erfgoedconvenants
		werkgroep communicatie erfgoedconvenants	werkgroep communicatie erfgoedconvenants	werkgroep communicatie erfgoedconvenants	werkgroep communicatie erfgoedconvenants	werkgroep communicatie erfgoedconvenants	werkgroep communicatie erfgoedconvenants
		expertisegroep vrijwilligerswerking erfgoedconvenants	expertisegroep vrijwilligerswerking erfgoedconvenants	expertisegroep vrijwilligerswerking erfgoedconvenants	expertisegroep vrijwilligerswerking erfgoedconvenants	expertisegroep vrijwilligerswerking erfgoedconvenants	expertisegroep vrijwilligerswerking erfgoedconvenants
		werkgroep educatieve werking erfgoedconvenants	werkgroep educatieve werking erfgoedconvenants	werkgroep educatieve werking erfgoedconvenants	werkgroep educatieve werking erfgoedconvenants	werkgroep educatieve werking erfgoedconvenants	werkgroep educatieve werking erfgoedconvenants
		Deelname aan stuurgroepen en adviesraden (Lokaal geheugen, EGD, ...)	Deelname aan stuurgroepen en adviesraden (Lokaal geheugen, EGD, ...)	Deelname aan stuurgroepen en adviesraden (Lokaal geheugen, EGD, ...)	Deelname aan stuurgroepen en adviesraden (Lokaal geheugen, EGD, ...)	Deelname aan stuurgroepen en adviesraden (Lokaal geheugen, EGD, ...)	Deelname aan stuurgroepen en adviesraden (Lokaal geheugen, EGD, ...)

	OD 8.c	Onderhoud en uitbouw regionale erfgoedwebsite	Onderhoud en uitbouw regionale erfgoedwebsite	Onderhoud en uitbouw regionale erfgoedwebsite	Onderhoud en uitbouw regionale erfgoedwebsite	Onderhoud en uitbouw regionale erfgoedwebsite	Onderhoud en uitbouw regionale erfgoedwebsite
		Uitbouw regionaal erfgoedtijdschrift	Uitbouw regionaal erfgoedtijdschrift	Uitbouw regionaal erfgoedtijdschrift	Uitbouw regionaal erfgoedtijdschrift	Uitbouw regionaal erfgoedtijdschrift	Uitbouw regionaal erfgoedtijdschrift
		Opstellen draaiboeken (n.a.v. eigen projecten) en discussienota's	Opstellen draaiboeken (n.a.v. eigen projecten) en discussienota's	Opstellen draaiboeken (n.a.v. eigen projecten) en discussienota's	Opstellen draaiboeken (n.a.v. eigen projecten) en discussienota's	Opstellen draaiboeken (n.a.v. eigen projecten) en discussienota's	Opstellen draaiboeken (n.a.v. eigen projecten) en discussienota's
	OD 8.d	Zorgen voor voldoende bekendheid faciliteiten + inspelen op vragen	Zorgen voor voldoende bekendheid faciliteiten + inspelen op vragen	Zorgen voor voldoende bekendheid faciliteiten + inspelen op vragen	Zorgen voor voldoende bekendheid faciliteiten + inspelen op vragen	Zorgen voor voldoende bekendheid faciliteiten + inspelen op vragen	Zorgen voor voldoende bekendheid faciliteiten + inspelen op vragen

6. Financieel overzicht

De onderstaande tabel bevat een ontwerp van begroting voor de zes jaren van het convenant. De cijfers zijn zo realistisch mogelijk begroot maar uiteraard blijft het slechts een raming.

Aan inkomstzijde wordt rekening gehouden met een inbreng vanwege de gemeente, bestaande 100.000 euro voor huisvesting en een variërend budget voor personeelskosten. Voor de grote projecten in het Erfgoedcentrum worden inkomsten uit ticketverkoop begroot in alle jaren behalve deze van de grote stadsevenementen. (In die jaren wordt het centrale project gecoördineerd door de vzw MMMechelen, die bijgevolg ook de inkomsten int.) Daarnaast zijn er beperkte inkomsten uit de verkoop van publicaties. De subsidie van de provincie blijft in principe jaarlijks dezelfde. Voor het convenant wordt gehoopt op een variabele subsidie van 70.000 euro, naast de basissubsidie van 200.000 euro. Deze variabele subsidie is meer dan noodzakelijk om de ruime ambities van het Erfgoedcentrum te kunnen waarmaken, in afwachting van het openstellen van de middelen voor fora voor geïntegreerde erfgoedpraktijk voor andere dan de grootsteden.

Aan uitgavenzijde zijn de huisvestingskosten een vast gegeven. De ondersteunende kosten kunnen licht variëren van jaar tot jaar maar in onderstaande tabel is rekening gehouden met een gemiddeld bedrag van 25.000 euro, gebaseerd op de cijfers van de vorige jaren. Bij de personeelskosten is een gemiddelde aandeel van 51.733 euro vanwege de Stad inbegrepen (één medewerker van de Stedelijke Musea die vast voor het Erfgoedcentrum werkt + medewerking van andere diensten aan projecten van het convenant). Verder zijn er de personeelskosten voor de drie vaste coördinatoren (beleid, communicatie, verenigings- en vrijwilligerswerking) van de Erfgoedcel, de coördinator en één baliemedewerker van het Erfgoedcentrum, waarbij rekening is gehouden met indexeringen en doorschalingen. Daarnaast wordt de mogelijkheid ingecalculeerd om een projectmedewerker aan te werven aangezien dit voor het Erfgoedcentrum een reële nood is.

De kosten verbonden aan de inhoudelijke werking zijn opgesplitst per doelstelling. De raming van deze kosten gebeurde op basis van de meerjarenplanning. Een aanzienlijk deel van het budget voor inhoudelijke werking gaat naar doelstelling 4. Mechelen wil immers op een geïntegreerde en actuele manier het verhaal van de stad en de regio vertellen. In het Erfgoedcentrum moet dit permanent en op steeds wisselende manieren kunnen gebeuren. Dit vereist een duidelijke identiteit voor het hele gebouw en zijn werking, een degelijke uitwerking van grote projecten in samenwerking met diverse partners en voor diverse doelgroepen én voldoende aandacht voor resultaten op lange termijn. Dit laatste aspect is uiteraard ook gelinkt aan doelstelling 8 en de rol die het Erfgoedcentrum daarin op landelijk niveau wil kunnen spelen. Daarnaast wil Mechelen ook zeker ruim aandacht blijven schenken aan de ondersteuning van en netwerking binnen de lokale én regionale erfgoedsector. Dit blijft immers een van de basispunten van het convenant. Mechelen wil ook in 2009 – 2014 vanuit haar centrumfunctie een verantwoordelijkheid voor de omliggende regio blijven opnemen.

INKOMSTEN	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Inbreng gemeente	150.200,00	150.800,00	151.400,00	152.000,00	152.700,00	153.300,00
ink. inhoudelijke werking	2.000,00	15.000,00	15.000,00	2.000,00	15.000,00	15.000,00
Subsidie VI. Gemeenschap convenant	270.000,00	270.000,00	270.000,00	270.000,00	270.000,00	270.000,00
Subsidie Provincie Antwerpen	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
TOTAAL	672.200,00	685.800,00	686.400,00	674.000,00	687.700,00	688.300,00
gemiddeld per jaar	682.400,00					
UITGAVEN						
personeelskosten	367.226,00	374.166,00	381.232,00	388.430,00	395.859,00	403.322,00
ondersteunende kosten	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
huisvestingskosten	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
kosten inhoudelijke werking						
SD1 (beleid)	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	5.300,00
SD2 (overlegplatform)	44.000,00	46.000,00	44.000,00	46.000,00	44.000,00	44.000,00
SD3 (begeleiding op maat)	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00
SD4 (publieksproj. actueel relevante vraagst.)	78.000,00	75.500,00	69.500,00	77.000,00	76.500,00	69.865,00
SD5 (vernieuwing)	7.000,00	7.000,00	7.000,00	7.000,00	7.000,00	7.000,00
SD6 (doelgroepen)	21.500,00	22.000,00	19.500,00	21.000,00	20.000,00	22.000,00
SD7 (erfgoedgemeenschappen- vrijwilligers)	4.000,00	5.000,00	3.500,00	4.000,00	5.000,00	3.500,00
SD8 (reflectie en exp.uitw. landelijk niveau)	20.500,00	15.500,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00
TOTAAL	671.526,00	674.466,00	669.032,00	687.730,00	692.659,00	698.987,00
gemiddelde per jaar	682.400,00					